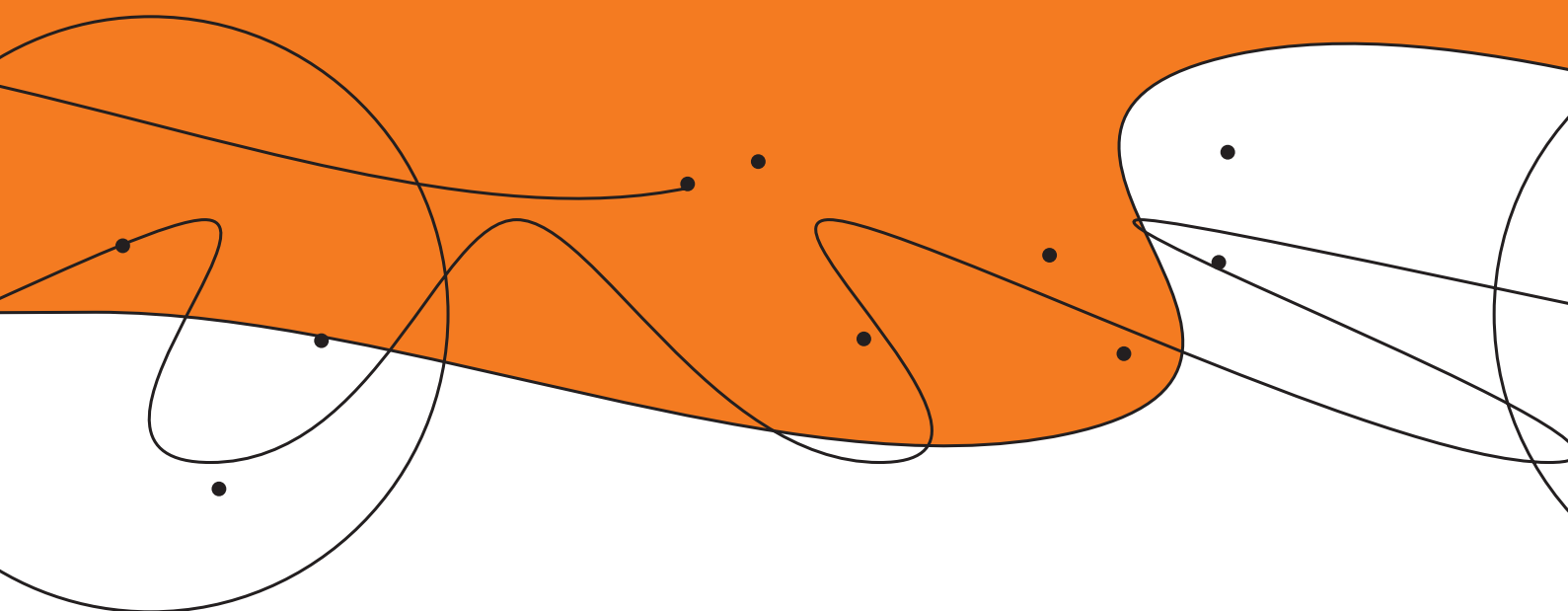

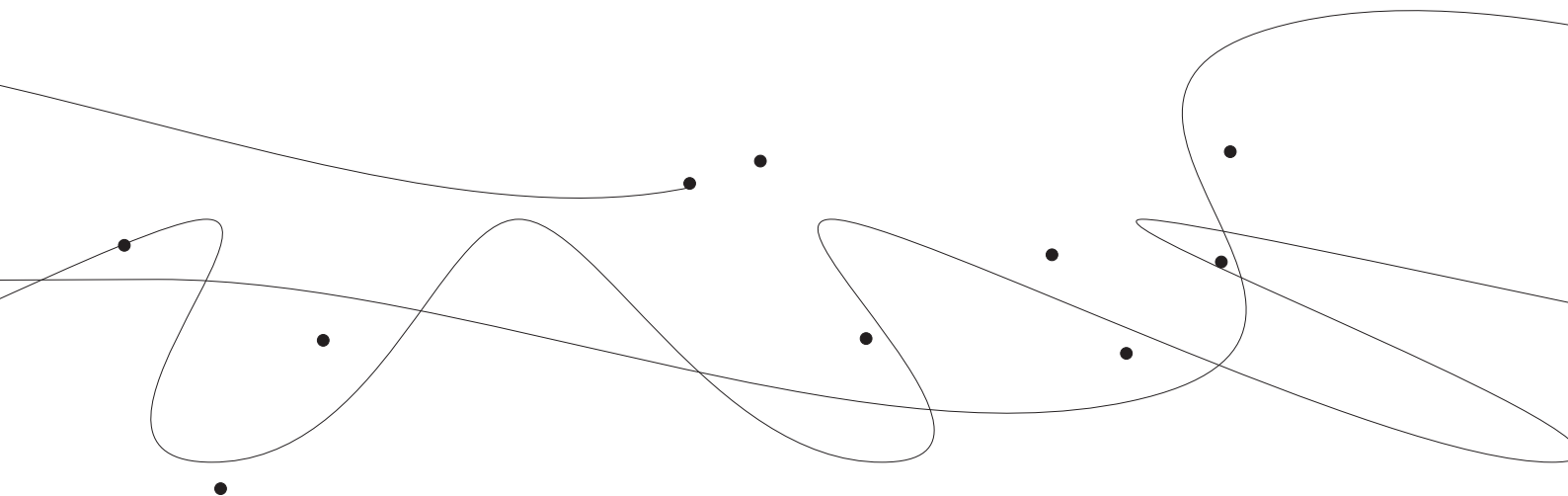
Jaarverslag

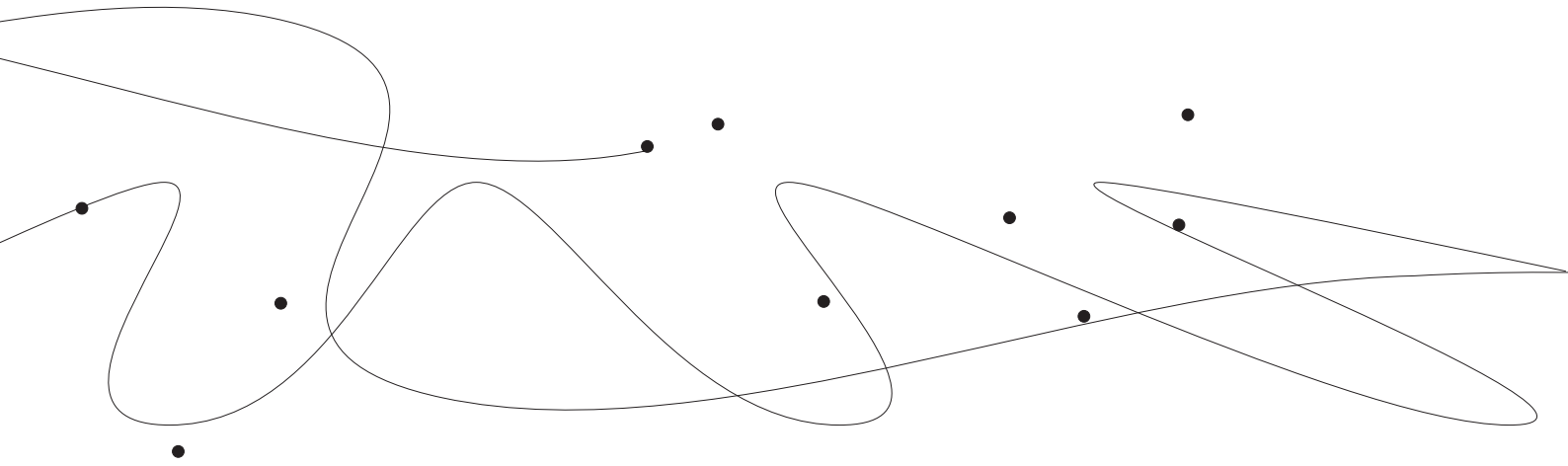
| 05

OpenUniversiteitNederland

Jaarverslag |05

Voorwoord

Het jaar 2005 is een jaar waarin de Open Universiteit Nederland weer met een positieve blik naar de toekomst kan kijken. De inspanningen van medewerkers, management en bestuur van de afgelopen jaren om van de Open Universiteit een gezonde universiteit met toekomstperspectief te maken, werpen hun vruchten af. Na vijf jaar van tekorten, tegenvallers en bezuinigingen realiseert de Open Universiteit een trendbreuk en worden rode cijfers weer zwart.

De Open Universiteit werkt in 2005 aan een nieuw instellingsplan voor de periode 2006-2009. De organisatie wil groeien naar een nieuwe stabiliteit en naar blijvende continuïteit als zelfstandige universiteit, met een eigen specifieke missie. Naast de activiteiten op het gebied van onderwijs en onderwijsinnovatie, onderzoek en bijdragen aan de bestrijding van het lerarentekort zal de Open Universiteit zich de komende jaren richten op het realiseren van een sterke positie als Lifelong Learners University.

Kortom, alle inspanningen zijn in 2006 en in de jaren daarna weer gericht op onze ambities. Wij danken iedereen voor zijn of haar bijdrage hieraan.

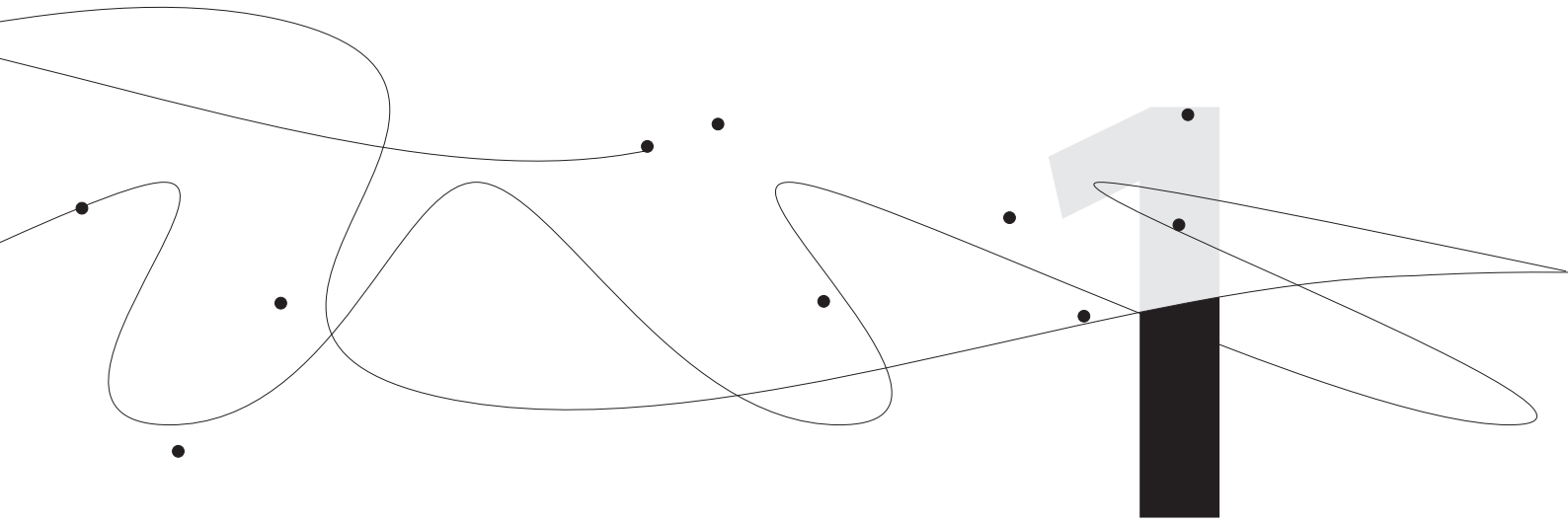
drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter
prof. dr. ir. F. Mulder, rector magnificus
drs. ing. C.J. Brouwer, lid

College van bestuur
Juni 2006

Inhoudsopgave

1	De Open Universiteit Nederland in 2005	7
	Aanscherpen kernactiviteiten	
	Herontwerpen en reorganiseren	
	Besturingsmechanismen	
	Bezuinigen en verhogen eigen inkomsten	
	Onderwijs	
	Innovatie van onderwijs	
	Bestrijden lerarentekort	
	Samenwerken	
	Twintig jaar Open Universiteit Nederland	
	Vooruitzichten 2006	
2	Onderwijs	15
	Aanbod en resultaten	
	Visitaties	
	Commissie voor de examens	
	Business-to-business diensten en producten	
3	Vernieuwing van het onderwijs	23
	Concepten en instrumenten voor flexibel onderwijs	
	Europese samenwerkingsprojecten	
	Standaardisering	
	Dissimiatie	
	Stichting Digitale Universiteit	
	Stichting SURF	
	Tijdschrift OnderwijsInnovatie	
4	Bestrijding lerarentekort	29
	Ruud de Moor Centrum	
	Samenwerking	
	Projecten	
	Flankerende activiteiten	
5	Leven-lang-leren	33
	Nationaal Initiatief Lang leve leren!	
	Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning	
6	Onderzoek	37
	Onderwijs technologisch expertisecentrum	
	Faculteiten en Ruud de Moor Centrum	
	Onderzoekszwaartepunt: leven-lang-leren	
	Onderzoekskenngetallen	

7	Studenten, studiecetra en provinciale steunpunten	41
	Studenten	
	Afgestudeerden	
	Aanpassingen en voorzieningen	
	Studieadvisering	
	Inschrijvingsbeperking	
	Studiecetra en provinciale steunpunten	
8	Personeel	45
	Organisatie en doelgroepenbeleid	
	Arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden	
	Personeel ingeschreven als student	
9	Internationalisering	49
	Vlaanderen	
	Europa	
	Euregio	
	Zuid-Afrika	
	Samenwerking met internationale bedrijven	
10	Materiële voorzieningen	53
	Huisvesting	
	Informatie- en communicatietechnologie	
11	Financiële situatie	55
	Exploitatie	
	Balans	
	Toelichting	
	Toekomstige situatie	
	Deelnemingen	
12	Raad van toezicht	59
13	Personalía	61
B	Bijlage	65
	De Open Universiteit Nederland in cijfers	

De Open Universiteit Nederland in 2005

De Open Universiteit Nederland staat in 2005 voor de taak de veranderingen die de instelling begin 2004 heeft ingezet onder de naam Expeditie 21, verder te implementeren. Deze veranderingen zijn nodig om vanuit de missie de verschillende taken voor de Open Universiteit met de beschikbare menskracht en middelen te kunnen uitvoeren. Vertrekpunt van de veranderingen is de missie die als volgt is geformuleerd:

De Open Universiteit Nederland ontwikkelt, verzorgt en bevordert, samenwerkend in netwerken en allianties, hoogwaardig hoger afstandsonderwijs. Zij is voortrekker in de innovatie van het hoger onderwijs en komt tegemoet aan de uiteenlopende behoeften van studenten, markt en samenleving.

Vanuit deze missie is de Open Universiteit op een aantal terreinen actief. Zij verzorgt door de overheid bekostigde bachelor- en masteropleidingen in de vorm van open afstandsonderwijs en levert een bijdrage aan de innovatie van het hoger onderwijs in Nederland en aan de bestrijding van het lerarentekort. Naast deze drie wettelijke taken biedt de Open Universiteit commerciële programma's en consultancy aan op basis van haar specifieke expertise op het gebied van leren.

Het met succes uitvoeren van deze taken bij een krimpend middenkader vraagt echter om maatregelen. De veranderingen waar de Open Universiteit voor staat betreffen veranderingen in organisatiestructuur, veranderingen in cultuur en gedrag, verschuivingen in de aanwending van personele capaciteit, vermindering van de uitgaven en veranderingen in aansturing. In 2004 presenteert het College van bestuur haar plannen om deze veranderingen vorm te geven en geeft zij het startsein voor een veelomvattende operatie met de naam Expeditie 21. De transitie van de organisatie start nog in datzelfde jaar.

Aanscherpen kernactiviteiten

Diverse interne en externe ontwikkelingen leiden eind 2004 tot aanscherping van de geschetste plannen. De Open Universiteit zal de komende jaren moeten inspelen op de ontwikkelingen in het nationale en internationale onderwijsveld. Ontwikkelingen die met name gericht zijn op de transformatie van de samenleving naar een kennissamenleving en een kenniseconomie, en waarin leven-lang-leren de norm is. De Open Universiteit wil – behalve met haar onderwijs en haar twee andere wettelijke taken – haar kennis, expertise en middelen inzetten voor leven-lang-leren. Zij ziet voor zichzelf een belangrijke maatschappelijke meerwaarde én haar bestaansrecht in een profiel als universiteit voor leven-lang-leren, ofwel als Lifelong Learners University.

De alliantie met Teleac/NOT en de plannen voor de vorming van een landelijk optredend Nationaal Initiatief Lang leve leren! samen met Teleac/NOT, SURF/SURFnet en Kennisnet in 2004 zijn de eerste stappen in die richting. Dit nationale initiatief is erop gericht grote groepen bewust te maken van het belang van continu blijven leren. In april is een Raad van Advies ingesteld, bestaande uit de voorzitters van de sociale partners VNO-NCW, MKB-Nederland, FNV, CNV en MHP en van de onderwijskoepels HBO-raad, VSNU en BVE-raad, onder voorzitterschap van dr. H. Wijffels, voorzitter van de Sociaal Economische Raad (SER). De verdere realisatie van de plannen op het gebied van leven-lang-leren resulteert in 2005 in een tweede initiatief van de Open Universiteit: het Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning (NELL). In dit expertisecentrum kunnen organisaties advies en ondersteuning krijgen bij de ontwikkeling van onderwijs en leertrajecten voor volwassenen in alle levens- en carrièrefasen. Met NELL wil de Open Universiteit een voor Europa uniek 'centre of excellence' op het gebied van lifelong learning in Nederland vestigen, met een sterke focus op kennisoverdracht naar onderwijsveld, bedrijfsleven en overheid.

Bij de aanscherping van de plannen eind 2004 spreekt het College van bestuur ook de wens uit het productportfolio te willen uitbreiden met producten en diensten die aansluiten bij waar de Open Universiteit van oudsher sterk in is: hoger onderwijs voor velen. In 2005 gaan alle faculteiten van start met de ontwikkeling van producten die aan deze wens voldoen. In december zijn de eerste producten gereed.

In het licht van de ontwikkelingen rond Open Educational Resources besluit het College echter niet te starten met de verkoop van de producten die voor de nieuwe, afzonderlijke productlijn zijn ontwikkeld, maar zich te beraden op de positionering van hoger onderwijs voor velen in relatie tot Open Educational Resources.

Tussen beide bestaan veel raakvlakken en zelfs overlap, waardoor het niet voor de hand ligt om beide activiteiten voort te zetten.

De gedachtevorming over Open Educational Resources wordt publiek wanneer collegevoorzitter Thijs Wöltgens in zijn afscheidsrede de suggestie doet dat de Open Universiteit haar onderwijsmateriaal via internet gratis ter beschikking zou kunnen stellen. Na een positieve reactie van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geeft het College van bestuur opdracht de mogelijkheden en grenzen aan het digitaal verspreiden van onderwijsmateriaal te onderzoeken. De Open Universiteit beschouwt dit thema van potentieel groot strategisch belang voor de toekomst van de instelling en gaat ervan uit dat Open Educational Resources de komende jaren een van haar kernactiviteiten zal zijn. De instelling sluit daarmee aan bij een wereldwijde beweging die in 2001 bij het Massachusetts Institute of Technology in Boston startte. Een overleg met de minister en de staatssecretaris van Onderwijs maakt duidelijk dat ook het ministerie het belang hiervan onderkent. De ontwikkelingen rondom Open Educational Resources worden in 2006 voortgezet.

Herontwerpen en reorganiseren

Als gevolg van herontwerp en reorganisatie in 2004 start de Open Universiteit het jaar 2005 in een nieuwe, flexibele organisatie waarin het primaire proces centraal staat. In het Onderwijs service centrum zijn alle onderwijsexploitatieprocessen samengebracht, waardoor een kwaliteitsverbetering in de dienstverlening naar studenten gerealiseerd kan worden. Bovendien kan de nieuwe eenheid hogere volumes verwerken zonder evenredige kostenstijging. De faculteiten, in 2004 nog gebundeld in één directoraat Onderwijs, starten in 2005 als zes afzonderlijke faculteiten, elk onder leiding van een decaan.

Ook het Bureau van de universiteit gaat op 1 januari 2005 van start. In deze organisatie-eenheid zijn diensten en functies gebundeld die bestuur, management en bedrijfsvoering ondersteunen. Met deze bundeling realiseert de instelling een betere ondersteuning van haar planning- en verantwoordingsprocessen enerzijds en de beleidsadvies en -regieprocessen anderzijds. De onderdelen Informatie- en communicatietechnologie en Facilitair bedrijf vallen in 2005 hiërarchisch en functioneel onder het Bureau van de universiteit. In de loop van 2005 worden voorbereidingen getroffen om deze onderdelen als zelfstandige onderdelen binnen de Open Universiteit te laten functioneren.

Het organogram van de organisatie ziet er als volgt uit:

	Raad van toezicht
	<hr/>
	College van bestuur
	<hr/>
Faculteiten	Cultuurwetenschappen
	<hr/>
	Informatica
	<hr/>
	Managementwetenschappen
	<hr/>
	Natuurwetenschappen
	<hr/>
	Onderwijswetenschappen
	<hr/>
	Psychologie
	<hr/>
	Rechtswetenschappen
	<hr/>
Expertisecentra	Onderwijstechnologisch expertisecentrum
	<hr/>
	Ruud de Moor Centrum
	<hr/>
	Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning
	<hr/>
Onderwijs service centrum	Voorlichting, service en informatie
	<hr/>
	Onderwijs en examens
	<hr/>
	Studiecentra en provinciale steunpunten
	<hr/>
Bureau van de universiteit	Marketing en communicatie
	<hr/>
	Project- en programmamanagement
	<hr/>
	Beleid en bestuur
	<hr/>
	Personele-, juridische- en financiële ondersteuning
	<hr/>
	Facilitair bedrijf
	<hr/>
ICT servicecentrum	
	<hr/>

Besturingsmechanismen

Om de planning- en verantwoordingscyclus (PenV) en de beleidsadvies en –regiecyclus (BAR) beter te kunnen vormgeven zijn in 2004 twee platforms ingericht waarin het terzake leiderschap binnen de Open Universiteit is verenigd. Beide platforms komen in 2005 volledig tot werking.

Het PenV-platform initieert, coördineert en bewaakt de planning- en verantwoordingscyclus. In algemene zin is het hele veld van bedrijfsvoering van de instelling onderwerp voor het platform. Naast de vaste onderdelen van de PenV-cyclus – het opstellen en uitvoeren van de begroting, rapportagesystematiek en jaarrekening – komen in het platform onderwerpen aan de orde op het terrein van inkomstenverhoging, marketing, reductie van indirecte kosten en overhead, kritische succesfactoren en prestatie-indicatoren, arbo, personele zaken, huisvesting, informatie- en communicatietechnologie en ten slotte Vlaanderen. Op al deze terreinen brengt het platform adviezen uit aan het College van bestuur.

Het BAR-platform, dat de opdracht heeft om instellingsbreed eenheid in beleid te verwezenlijken op de terreinen onderwijs, onderzoek, innovatie en maatschappelijke dienstverlening, houdt zich in 2005 bezig met beleidsvorming en advisering over de volgende onderwerpen: kwaliteitszorg, onderzoek en accreditatie, samenwerking met andere instellingen, decentralisatie van de Commissie voor de examens, de mediatheek, de elektronische leeromgeving, online toetsing, studiecentra, internationalisering, Open Educational Resources, assessment en de instellingsstrategie. Daarnaast adviseert het platform het college regelmatig bij de positiebepaling in lopende ontwikkelingen in het hoger onderwijs.

Bezuinigen en verhogen eigen inkomsten

Aan de basis van Expeditie 21 staat een bezuinigingsoperatie die de financiële positie van de instelling – na vijf jaar van tekorten – moet verbeteren. Een pakket van maatregelen waarmee in 2003 is gestart moet op korte en lange termijn de basis leveren voor een situatie waarin de Open Universiteit de toekomst weer met een onbezorgde blik tegemoet kan zien.

De financiële meevallers en tegenvallers houden elkaar in 2005 redelijk in evenwicht. Daardoor kan de instelling eind 2005 een trendbreuk realiseren. De daling van de instroom is tot staan gebracht en met gerichte maatregelen zijn studenten teruggewonnen. De modulenaftak stijgt fors wanneer in oktober de inschrijftermijnen voor enkele inschrijfvormen met een maand verlengd worden. Om studenten die zich niet opnieuw inschrijven te behouden, ontvangen bijna vijfduizend uitstromers een aanbod om hun inschrijf- en tentamenrechten tegen een gereduceerd tarief te verlengen. Naast extra inkomsten realiseert de Open Universiteit diverse bezuinigingen op het vlak van investeringen en op het aantal arbeidsplaatsen. In het verslagjaar daalt het aantal medewerkers met 50 naar 732.

De maatregelen hebben succes: de jaarrekening 2005 sluit voor het eerst in een aantal jaren positief.

In de komende jaren staat de Open Universiteit voor de uitdaging opnieuw groei te realiseren. Het opvangen van kostenstijgingen, het scheppen van ruimte voor investeringen en het uitbouwen van activiteiten vragen om groei en extra middelen.

Onderwijs

Ondanks de financiële gevolgen van een dalende afzet gedurende de afgelopen jaren en de noodzakelijke verschuiving van personele capaciteit naar andere terreinen wil de Open Universiteit bachelor- en masteropleidingen blijven aanbieden voor alle faculteiten. De faculteiten bieden in 2005 zes bacheloropleidingen en dertien masteropleidingen aan.

De faculteiten effectueren in 2005 de opdracht van het College van bestuur om de omvang van het aantal onderwijsseenheden van hun curriculum terug te brengen tot een maximum van 42 modulen. Deze maatregel is nodig om de ontwikkelings- en exploitatiekosten voor opleidingen te verlagen. De faculteiten zetten daarnaast hun werkzaamheden gericht op het vereenvoudigen en standaardiseren van de onderwijsontwikkeling en –exploitatie evenals de logistieke processen voort.

De eerste visitaties die plaatsvinden in het kader van de accreditatieprocedures verlopen goed. Wel worden door de commissies, zoals verwacht, enkele duidelijke boodschappen meegegeven. Om accreditatie van opleidingen voor een lange tijd veilig te stellen moet de organisatie de komende jaren voldoende relatie realiseren tussen onderwijs en onderzoek.

Voor de ondersteuning van haar onderwijs maakt de Open Universiteit gebruik van elektronische leeromgevingen. In het voorjaar start de instelling met de voorbereidingen voor de implementatie van Blackboard™ als standaard voor de Open Universiteit. De werkzaamheden zijn gericht op de organisatie van het beheer en op de technische en onderwijskundige ondersteuning aan docenten. Daarnaast richt de universiteit een ELO-servicecentrum in als helpdesk voor studenten en docenten. De daadwerkelijke implementatie start begin 2006 met de opname van de eerste cursussen in Blackboard™. Afronding zal nog enkele jaren in beslag nemen.

Eind augustus maakt het Centrum Hoger Onderwijs Informatie (CHOICE) de resultaten bekend van haar jaarlijkse onderzoek naar de tevredenheid van studenten. De Open Universiteit neemt in 2005 voor het eerst deel aan dit onderzoek met de bacheloropleidingen Nederlands recht, Informatica en Psychologie.

De Open Universiteit behaalt – na Wageningen Universiteit – de tweede plaats als het gaat om de algemene tevredenheid van studenten. Op de onderdelen inhoud van het onderwijs, studeerbaarheid, communicatie en kwaliteit van docenten is de instelling zelfs de beste universiteit van Nederland.

Een maand later verschijnt de Keuzegids Hoger Onderwijs 2005-2006. In deze gids is de Open Universiteit Nederland – mede op basis van het CHOICE-onderzoek – de hoogste stijger. De bacheloropleiding Informatica eindigt op een gedeelde eerste plaats, de bacheloropleiding Nederlands recht op de tweede en Psychologie op de derde plaats.

Om de instroom van nieuwe studenten te bevorderen en de omzet te verhogen wil de Open Universiteit zich duidelijker profileren. In het voorjaar start zij daarom met een nieuw campagneconcept. In dit concept staan 'eigen' studenten centraal. Verder komen de kernbegrippen 'open', 'eigen' en 'contrast' en het onderscheidende karakter van de universiteit erin tot uiting.

In juli is de nieuwe website van de Open Universiteit een feit. De website heeft een ander uiterlijk en een duidelijke navigatiestructuur, waardoor bezoekers sneller informatie kunnen zoeken en surfen. Nieuw is de ingang voor doelgroepen, zoals studenten, studievoorzitters, alumni, bedrijven en instellingen.

Begin januari verkoopt de Open Universiteit haar miljoenste cursus. Deze mijlpaal viert de instelling op een bijzondere wijze. Met de actie 'Geef kennis aan een kennis' geeft de Open Universiteit vijftig cursussen weg. Er zijn genoeg voorbeelden van mensen die graag willen studeren en genoeg redenen waarom het er toch niet van komt. Studenten en niet-studenten kunnen iemand voordragen die een gratis cursus verdient. Het aantal nominaties bedraagt ruim 480. Een comité onder voorzitterschap van collegevoorzitter Thijs Wöltgens bepaalt de vijftig prijswinnaars.

Innovatie van onderwijs

De afgelopen jaren heeft de Open Universiteit zich bijzonder ingespannen om haar wettelijke taak in het leveren van een bijdrage aan de innovatie van het hoger onderwijs vorm te geven. Expertise op dit gebied bevindt zich zowel bij de faculteiten als bij het Onderwijstechnologisch expertisecentrum. Dit expertisecentrum geeft invulling aan de taak door het doen van onderzoek, het ontwikkelen van leertechnologieën en standaarden en door het implementeren van de nieuwe technieken en inzichten in de onderwijspraktijk. In 2005 wijst de Europese Unie de Open Universiteit aan als projectleider van het miljoenenproject TENCompetence. Dit vierjarige project moet een gestandaardiseerde, vrij beschikbare infrastructuur ontwikkelen voor competentiegericht en levenslang leren. De activiteiten op het gebied van onderwijsinnovatie zijn omschreven in hoofdstuk 3.

Bestrijden lerarentekort

De uitvoering van haar wettelijke taak in het bestrijden van het lerarentekort heeft de Open Universiteit bij het Ruud de Moor Centrum ondergebracht. In projecten met diverse partners ontwikkelt het centrum diensten die het flexibiliseren van opleiding en nascholing van onderwijsgeevenden mogelijk maken. Deze projecten staan beschreven in hoofdstuk 4. In 2005 start een traject dat duidelijk moet maken welke taak het Ruud de Moor Centrum na het aflopen van de huidige bekostingsafspraken kan vervullen. Besluitvorming over de (continuering van) financiering door het ministerie en de te verrichten taken vinden in de loop van 2006 plaats.

Samenwerken

De Open Universiteit werkt bij de uitvoering van haar taken samen met tal van partners, zoals zusteruniversiteiten, hogescholen, onderzoeksinstituten, bedrijven en overheidsinstellingen. Daarbij gaat het om samenwerking op zeer specifieke gebieden, maar ook om samenwerkingsverbanden die algemener van aard zijn.

De noodzaak van samenwerking in netwerken en allianties komt voort uit de constatering dat het bereiken van strategische doelen en het voldoen aan de (kwaliteits)eisen geheel op eigen kracht niet wenselijk en ook niet (meer) mogelijk is. Deze noodzaak is in de afgelopen jaren steeds stringenter geworden, onder andere door het opnemen en realiseren van de nieuwe taak in de bestrijding van het lerarentekort binnen een gelijk gebleven budget.

In het verslagjaar heeft de instelling reeds bestaande samenwerkingsverbanden verder aangescherpt. Begin 2005 praat de Open Universiteit met andere Europese afstandsuniversiteiten over samenwerking op het gebied van bachelor- en masterprogramma's. Deze discussie vindt plaats in Madrid tijdens de rectorenvergadering van de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU), waarbij de universiteiten gezamenlijk zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden. Daarnaast bespreken zij de voortgang van gezamenlijke projecten, onder andere op het gebied van kwaliteitszorg.

In het komende jaar zal de instelling zich met name richten op het verder uitbouwen en structureren van samenwerkingsprojecten in een zodanige vorm dat én de partners én de Open Universiteit daar duidelijke voordelen van hebben.

De samenwerking met Blackboard Inc. die de Open Universiteit in 2004 start in de vorm van een strategische alliantie, komt in 2005 onder druk te staan wanneer de instelling besluit de verdere ontwikkeling en implementatie van Edubox™ als elektronische leeromgeving stop te zetten. Dit als gevolg van problemen bij de ontwikkeling van Edubox™ tot een 'industriële' product. Doel van de alliantie was de integratie van Edubox™ van de Open Universiteit en het Blackboard Learning System™ en Blackboard Portal System™. De Open Universiteit besluit wel Blackboard™ als elektronische leeromgeving te gaan inzetten voor de ondersteuning van haar onderwijs. De implementatie start in het voorjaar.

Twintig jaar Open Universiteit Nederland

Van september 2004 tot september 2005 viert de Open Universiteit haar twintigjarig bestaan op bescheiden wijze met diverse activiteiten voor studenten, relaties en medewerkers. Op 31 augustus 2005 sluit de Open Universiteit het lustrumjaar af met een feest voor medewerkers op de campus in Heerlen.

Een dag later, op 1 september, opent onderwijsminister Maria van der Hoeven het academisch jaar 2005-2006. In haar openingsrede constateert zij dat de Open Universiteit zich in 21 jaar als ontwikkelaar van multimediale en digitale leermiddelen stevig op de kaart heeft gezet, en prijst ze de organisatie voor haar innovatieve vermogen. Ook gaat de minister in op de rol die de Open Universiteit speelt bij het inzetten van ict in het onderwijs in Europa.

De minister geeft tijdens haar rede het startschot voor het Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning (NELL). Volgens de minister 'een centrum waarmee de Open Universiteit een evidente bijdrage levert aan de Lissabondoelstelling'.

Ook de diesviering van de Open Universiteit op 23 september staat in het teken van leven-lang-leren. De twee gastsprekers zijn prof. dr. Paul Schnabel en prof. dr. Casper van Ewijk, respectievelijk directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau en onderdirecteur van het Centraal Planbureau. Zij schetsen een toekomstscenario met betrekking tot leven-lang-leren op basis van de sociaal-culturele en de sociaal-economische dimensie. Rector magnificus prof. dr. ir. Fred Mulder opent de viering met een lezing getiteld 'Leven(s)lang leren in een 'deadlock''.

Op 1 september, tijdens de opening van het academisch jaar, neemt drs. Thijs Wöltgens afscheid van de Open Universiteit na een periode van vijf jaar als voorzitter van het College van bestuur. In zijn afscheidsspeech concludeert hij dat het Nederlandse onderwijs het in een internationale vergelijking heel 'behoorlijk' doet. Hij constateert twee samenhangende tekortkomingen: de afstand tussen onderwijs en bedrijfsleven en het lage opleidingspeil van de beroepsbevolking. Een van de suggesties voor een oplossing van deze problematiek is het beschikbaarstellen van onderwijs als open bron op internet.

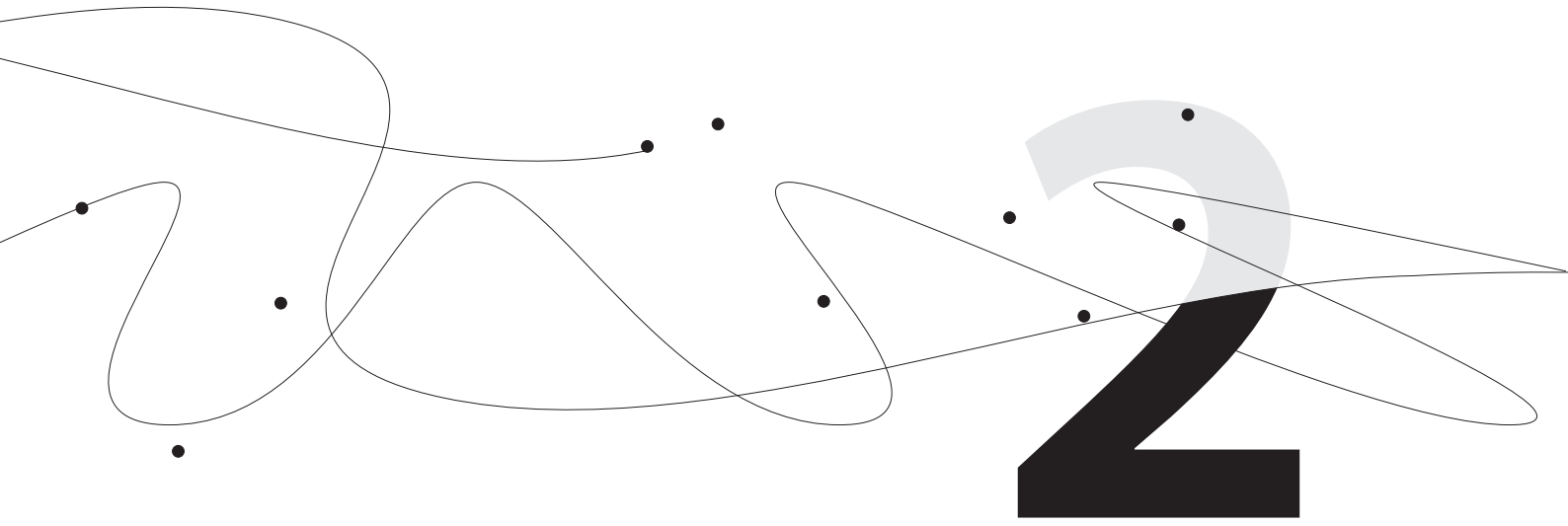
Thijs Wöltgens draagt de voorzittershamer over aan drs. Theo Bovens. Prof. dr. ir. Fred Mulder is in 2005 herbenoemd tot rector magnificus.

Vooruitzichten 2006

De Open Universiteit werkt in 2005 aan een nieuw instellingsplan voor de periode 2006-2009. Hierin ligt de nadruk op een omslag naar een situatie waarin de organisatie kan groeien naar nieuwe stabiliteit en naar blijvende continuïteit als zelfstandige universiteit, met een eigen specifieke missie.

De Open Universiteit zal de komende jaren moeten inspelen op de ontwikkelingen in het nationale en internationale onderwijsveld. Deze ontwikkelingen zijn met name gericht op de transformatie van de samenleving naar een kennissamenleving en kenniseconomie. In deze samenleving is leven-lang-leren de norm. De Open Universiteit ziet voor zichzelf een belangrijke maatschappelijke meerwaarde én haar bestaansrecht in een profiel als universiteit voor leven-lang-leren, ofwel Lifelong Learners University. Haar activiteiten in de komende jaren zullen gericht zijn op het realiseren van een sterke positie in dit spectrum.

Als zodanig maakt een palet van activiteiten – waaronder geaccrediteerde opleidingen, vormen van open onderwijsaanbod, research and development, maatschappelijke dienstverlening en kennisvalorisatie – deel uit van de taken van de Open Universiteit. In 2006 gaat het erom de juiste prioriteiten en volgorde in de uitvoering van deze activiteiten te vinden.

Onderwijs

De Open Universiteit Nederland heeft zes faculteiten die in totaal zes bacheloropleidingen en twaalf masteropleidingen aanbieden. Het onderwijsinstituut Onderwijswetenschappen biedt één masteropleiding aan. Studenten kunnen zich ook inschrijven voor een of meer cursussen die deel uitmaken van de opleidingen. Daarnaast heeft de Open Universiteit een aantal korte programma's in het aanbod, een deel daarvan biedt de instelling aan in samenwerking met hogescholen in Nederland.

Aanbod en resultaten

Rechtswetenschappen

De faculteit Rechtswetenschappen realiseert in 2005 een lichte netto stijging van het aantal verkochte modules. Met name de afzet van het kennismakingstraject en cursussen stijgt, een daling is te zien bij de jaarinschrijvingen en semesterinschrijvingen. In januari reikt de faculteit de duizendste bul uit aan twee studenten.

De uitval van studenten is zeer stabiel. De faculteit benadert tweehonderd studenten die tijdens de propedeuse gestopt zijn met hun studie om de reden daarvan te achterhalen. Deze studenten geven aan dat met name de tijdsfactor een grote rol speelt; over de kwaliteit van het onderwijsaanbod zijn ze tevreden.

De faculteit reviseert twaalf cursussen. Dertien cursussen worden geactualiseerd en zeven nieuwe cursussen worden toegevoegd aan het curriculum.

Daarnaast rondt de faculteit een aantal cursusoverstijgende projecten af waarin digitalisering van het onderwijs centraal staat, zoals het digitaliseren van arresten en jurisprudentie en het gebruik van digitale instrumenten bij de studiebegeleiding van studenten. De faculteit ontwikkelt een 'begeleidingsvisie' die als handvat moet dienen voor het verder ontwikkelen en integreren van digitale begeleiding. In deze visie zijn begeleidingsmodellen, een stappenplan en organisatievoorstellen opgenomen. De faculteit start een aantal pilots op het gebied van digitale begeleiding middels discussiegroepen, netmeeting en de elektronische leeromgeving.

Rechtswetenschappen is verder actief betrokken bij het project Rechten Online, waarin alle juridische faculteiten in Nederland samenwerken op het gebied van e-learning. Samen met de Universiteit van Amsterdam ontwikkelt de faculteit een programma waarin jurisprudentie kan worden opgeslagen voor hergebruik en waarin een educatieve module is opgenomen die studenten helpt bij het structureren en analyseren van gerechtelijke uitspraken. In samenwerking met de VSNU introduceert de faculteit interactieve modules bij een aantal strafrechtcursussen.

Voor de ontwikkeling van cursussen werkt de faculteit samen met diverse universiteiten in Nederland. Ook worden de mogelijkheden onderzocht tot samenwerking met de Juridische Hogeschool Avans-Fontys.

De afzet van diensten en onderwijsproducten aan derden is in 2005 licht gestegen. De faculteit levert cursusmateriaal aan de Hogeschool van Utrecht. Een aantal medewerkers is werkzaam bij een rechtbank of gerechtshof. In opdracht van de politie Zuid-Holland-Zuid verzorgt de faculteit cursussen en toetsen voor de bijscholing van bijna zeshonderd politieagenten. Een aantal medewerkers is nauw betrokken bij het Bureau voor Euregionale samenwerking, dat de samenwerking tussen de Nederlandse, Belgische en Duitse politie en justitie wil verbeteren.

Managementwetenschappen

De faculteit Managementwetenschappen zet in 2005 ongeveer vijf procent minder modules af dan in 2004. Verouderd cursusmateriaal en het dalen van de slagingspercentages in de bacheloropleiding, met als gevolg minder vervolginsschrijvingen, zijn daaraan debet. Ook voor een aantal populaire cursussen is minder animo. Het aantal afgestudeerden is opnieuw sterk gestegen tot ver boven de honderd.

Een algehele herziening van het bacheloraanbod is voorzien vanaf 2007. Vooruitlopend hierop reviseert Managementwetenschappen alvast drie cursussen. Daarnaast start de faculteit met de vernieuwing van het productportfolio. Samen met het Onderwijstechnologisch expertisecentrum van de Open Universiteit werkt de faculteit aan het programma Inleiding management, een leergang voor praktiserende managers zonder specifieke managementopleiding. De faculteit streeft naar een competentiegerichte opleiding met gebruik van moderne ict-infrastructuur.

Verder maakt de faculteit een begin met het ineenschuiven van de vijf masteropleidingen in een nieuwe opleiding Master of science in management. Deze nieuwe masteropleiding zal vijf specialisatieprogramma's met een gemeenschappelijk basisprogramma omvatten.

In samenwerking met de Haagse Hogeschool, de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, Fontys Hogescholen en de Bestuursacademie biedt Managementwetenschappen begeleide varianten aan van de master of science-opleidingen. In het najaar van 2004 besloot de faculteit zich terug te trekken uit het segment professional masteropleidingen en niet over te gaan tot accreditatie van de opleidingen. In 2005 zijn studenten in speciale bijeenkomsten op de hoogte gebracht van dit besluit. Na voltooiing van de professional masteropleiding en na het schrijven van een wetenschappelijke scriptie komen zij in aanmerking voor een master of science-diploma. Verder starten in het verslagjaar zes Kort hoger onderwijsprogramma's van de faculteit, met in totaal 105 studenten.

Samen met een vijftal business schools in Europa biedt de faculteit het Euro*MBA programma aan, waarbij 35 studenten staan ingeschreven. De pogingen om een vergelijkbaar netwerk op te bouwen rond een meer bestuurskundig getinte opleiding – Global*MPA – zijn gestaakt. Wel maakt de faculteit met de Maastricht School of Management plannen voor de oprichting van een 'Global business school', waarin delen van het Global*MPA terugkomen.

De faculteit participeert actief in de werkgroep Virtual Mobility van de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU). Deze werkgroep heeft een visie ontwikkeld op mobiliteit in de context van afstandsonderwijs en heeft om deze te implementeren een subsidieaanvraag ingediend bij de Europese Unie. Na een eerdere afwijzing is deze aanvraag in 2005 aanvaard.

Cultuurwetenschappen

De faculteit Cultuurwetenschappen brengt in 2005 de terugloop van de afgelopen jaren in het aantal studenten tot staan. Met name het aantal studenten voor het kennismakingstraject en het inhaaljaar stijgt, de afzet van cursussen daalt. Bachelor- en masterstudenten maken ruim zeventig procent uit van het totale aantal studenten van de faculteit. In 2004 was dit bijna veertig procent. Dertig studenten studeren af aan de ongedeelde opleiding; twaalf studenten behalen hun bachelordiploma.

Het curriculum van de bacheloropleiding is met vier nieuwe cursussen ververs. De splitsing van de Oriëntatiecursus cultuurwetenschappen die in het kader van onderwijsvernieuwing in 2004 is doorgevoerd, maakt de faculteit weer ongedaan. Deze splitsing had moeten leiden tot een spreiding van de tentamenlast, maar heeft een ongewenst tentamenuitstelgedrag bij de studenten tot gevolg.

Ten aanzien van de studiebegeleiding voert Cultuurwetenschappen opnieuw enkele wijzigingen door. Met name de begeleiding van de inleidende propedeusecursussen verandert van opzet. In plaats van drie avondbijeenkomsten in elk studiecentrum komen studenten nu per regio bijeen tijdens één dagbijeenkomst. Voordeel hiervan is dat de begeleiding in alle gevallen gegeven kan worden door een vakdeskundige, waardoor het academisch karakter van de bijeenkomsten beter gewaarborgd wordt. Daarnaast hebben studenten en docenten drie keer contact per e-mail om het aanleren van een studieritme te waarborgen. De nieuwe opzet zal na één jaar worden geëvalueerd.

De toename van het aantal Vlaamse studenten leidt ertoe dat de faculteit in samenwerking met de Vlaamse studiecentra de mogelijkheden onderzoekt om de begeleiding in Vlaanderen uit te breiden.

In het kader van het Humanities Network van de EADTU werkt de faculteit met andere universiteiten samen aan de ontwikkeling van cursussen, cursusuitwisseling en het aanbieden van gemeenschappelijke seminars.

Daarnaast bekijkt de faculteit met een aantal universitaire lerarenopleidingen de mogelijkheden voor post-masterprogramma's voor afgestudeerde studenten Cultuurwetenschappen die een carrière als docent in het voortgezet onderwijs ambiëren.

Samen met het Onderwijstechnologisch expertisecentrum van de Open Universiteit werkt Cultuurwetenschappen aan een project dat 'peer assessment' in het taalvaardigheidsonderwijs onderzoekt. Vijftien studenten doorlopen een proeftraject waarbij zij elkaars schrijfpoddrachten moeten beoordelen.

Psychologie

Na een lichte daling van het aantal studenten in 2004, stijgt het aantal opleidingsstudenten van de faculteit Psychologie in 2005 weer. Het aantal kennismakingsstudenten neemt toe met bijna zes procent. Ook het aantal scripties laat een stijging zien. De faculteit zet ruim twee procent meer modules af; in Vlaanderen stijgt de moduleverkoop zelfs met bijna vier procent.

De faculteit heeft een bacheloropleiding en twee masteropleidingen, waaronder de opleiding Psychological Research. Deze opleiding is uitsluitend bedoeld voor studenten met voldoende kwalificaties om tot onderzoeker te worden opgeleid. In het verslagjaar zijn hierin negen studenten actief.

De inrichting van een digitaal studieloopbaansysteem in het kader van het Research and Development-programma van het Onderwijstechnologisch expertisecentrum is voortgezet. Om de doorstroom en voorbereiding op het schrijven van scripties te verbeteren heeft de faculteit de begeleiding van cursussen en scripties herzien. Onder andere door een betere spreiding van begeleiding in de verschillende fasen van de opleiding en de uitbreiding van digitale begeleiding. De activiteiten in dit kader zijn in 2004 gestart en zullen enkele jaren in beslag nemen.

Psychologie rondt in 2005 een groot aantal projecten af die in 2006 zullen leiden tot nieuw onderwijsaanbod. Duidelijk wordt dat de faculteit niet kan achterblijven bij de aanvraag van een tweejarige masteropleiding, gelet op de arbeidsmarktpositie van afgestudeerden in binnen- en buitenland.

De faculteit werkt samen met de Universiteit Twente en de Erasmus Universiteit aan de ontwikkeling van zes korte modules gericht op het ontwikkelen van psychodiagnostische vaardigheden. Dit is een door de Stichting SURF gesubsidieerd project, dat in 2006 zal worden afgerond. Met deze twee partners is een nieuwe subsidie verworven van de Digitale Universiteit, zodat de ontwikkeling een vervolg krijgt. Samen met het Onderwijstechnologisch expertisecentrum en met andere Europese afstandsuniversiteiten heeft de faculteit een kwaliteitsbeoordelingssysteem op het gebied van digitaal afstandsonderwijs ontwikkeld. Het project ontvangt subsidie van de Europese Unie.

Natuurwetenschappen

Hoewel het aantal opleidingsstudenten van de faculteit Natuurwetenschappen in 2005 een geringe afname laat zien, neemt het aantal inschrijvingen voor cursussen toe. De meeste studenten zijn ingeschreven in de bacheloropleiding; minder dan een kwart is nog ingeschreven in de ongedeelde opleiding. Het aantal afstudeerders in de masteropleidingen is toegenomen.

In Vlaanderen realiseert de faculteit opnieuw meer inschrijvingen. Begeleiding van het kennismakingstraject vindt daarom nu structureel plaats in de studiecentra in Antwerpen en Gent.

In het kader van de herprogrammering van de bacheloropleiding ontwikkelt de faculteit diverse nieuwe cursussen. Ten behoeve van de kwaliteitszorg voert de faculteit sinds het studiejaar 2004/2005 een structurele cursus-evaluatie door.

Natuurwetenschappen is in 2005 actief betrokken bij diverse innovatieprojecten, waarbinnen methoden zijn ontwikkeld om studenten met verschillende disciplinaire achtergronden op afstand te laten samenwerken. In de cursus Scientific and Professional Publishing on Environment and Sustainability doen masterstudenten in een authentieke situatie ervaringen op met wetenschappelijk publiceren. Het resultaat is een wetenschappelijk

artikel voor een e-journal. In het Virtueel Milieuvadvisiebureau is sprake van samenwerkend en competentiegericht leren in een bedrijfsmatige context, ondersteund door ict. Hierbij is een ontwikkeling ingezet naar een efficiënter beoordelingssysteem. Studenten die deelnemen aan het European Virtual Seminar leren multidisciplinair samenwerken in kleine, internationale groepen.

Nieuw in 2005 is de inzet van een contentmanagementsysteem in de cursus Organismen in hun omgeving. Hiermee realiseert de faculteit een systeem voor een flexibeler actualisering en uitlevering van cursussen. De faculteit start de pilot Virtual Classroom, gericht op virtuele begeleiding. De pilot moet onder andere uitwijzen of de geboden functionaliteiten begeleidingsbijeenkomsten overbodig maken en een toegevoegde waarde hebben ten opzichte van andere elektronische leeromgevingen.

In samenwerking met trainingsinstituut de Baak en MVO-Nederland biedt Natuurwetenschappen de nieuwe leergang Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen aan. Verder neemt de faculteit deel aan diverse activiteiten van de stichting Duurzaamheid Hoger Onderwijs (DHO), een samenwerkingsverband van wo- en hbo-instellingen in Nederland.

Met de Universiteit Maastricht en de Hogeschool Zuyd participeert de faculteit in de Kenniskring Duurzame Ontwikkeling. Daarnaast is de faculteit actief binnen de Vereniging van Milieuprofessionals (VVM), in de werkgroep Milieuonderwijs en arbeidsmarkt, en medeorganisator van de Nationale Studenten Milieudag.

In 2005 start het tweejarige Virtual Copernicus Campus-project, gesubsidieerd door het Europese E-learning programma. In dit project werkt de faculteit samen met vier Europese universiteiten aan een 'virtuele campus' voor leren over duurzame ontwikkeling.

De faculteit is als coördinator actief in Essence, een netwerk van Europese milieuoopleidingen in het hoger onderwijs. In die functie is zij betrokken bij de voorbereiding van de Learning Conference Planet 2025, die in 2006 zal plaatsvinden in Den Haag. Tot slot participeert de faculteit in het ALFA-project International Master on Sustainable Development and Governance van de Europese Unie, waarin universiteiten uit het zogenaamde ELAN-netwerk (European-Latin American Network for Sustainable Development) een internationale masteropleiding ontwikkelen.

Informatica

Na een jarenlange daling bereikt de faculteit Informatica in 2005 een stabilisering van het aantal studenten. Om de teruggang in de financiering op te vangen introduceert de faculteit twee nieuwe programma's. Voor het eerste programma, de master of science-opleiding Management, informatie en technologie, werkt de faculteit samen met de faculteit Managementwetenschappen van de Open Universiteit en Fontys Hogescholen. Het tweede programma, het Kort hoger onderwijsprogramma Softwarearchitect, is een verdiepingsprogramma op het reeds bestaande, succesvolle programma Gecertificeerd Javaprogrammeur.

Naast het reguliere onderhoud in de bacheloropleiding Technische informatica werkt de faculteit plannen uit voor een betere positionering en programmering van deze opleiding. De herziene opleiding zal vanaf het academisch jaar 2006-2007 aangeboden worden als de bacheloropleiding Informatica. In de masteropleiding Technical informatics is de ontwikkeling van academische vaardigheden van studenten explicieter tot uiting gekomen, namelijk in het programma, in de ondersteuning en in de begeleiding door de staf en in een portal voor masterstudenten. Met de expliciete aandacht voor academische competenties beoogt de faculteit een vereenvoudiging van de afstudeerfase en een verhoging van het rendement.

Om financiële redenen heeft Informatica in 2005 een onderscheid gemaakt tussen cursussen voor succesvolle bachelor- en masterstudenten en 'open' cursussen die voor iedereen beschikbaar zijn. De cursussen voor opleidingsstudenten zijn door de blended learning-vorm relatief duur in exploitatie. Voor wat betreft het cursusmateriaal zal een verschuiving plaatsvinden van materiaal volledig ontwikkeld voor zelfstudie naar opdrachten, boeken en wetenschappelijke artikelen. Door de keuze van de faculteit voor exclusiviteit van cursussen voor opleidingsstudenten kan zij een goed aanbod aan 'open' cursussen in stand houden.

Ter versterking van de afstudeerspecialisaties in de masteropleiding en de actualiteit van cursussen start de faculteit in 2005 een structureel samenwerkingsverband met diverse Nederlandse universiteiten.

Onderwijswetenschappen

Het onderwijsinstituut Onderwijswetenschappen voldoet met de afzet van meer dan 560 cursussen ruim aan zijn taakstelling. Sinds de start van de masteropleiding Actief leren in september 2003 zijn in totaal 104 studenten ingeschreven voor een van de vier schakelprogramma's die toegang verlenen tot de masteropleiding. De omvang van die programma's varieert, individuele aanpassingen zijn mogelijk en de uitval van studenten in de schakelprogramma's is beperkt. Het onderwijsinstituut ziet een gestage stroom studenten het schakelprogramma afronden en starten met de eerste cursussen van de masteropleiding Actief leren. Acht studenten hebben het schakelprogramma reeds volledig afgerond en in het komende jaar zullen ongeveer 20 studenten volgen.

In 2005 bereikt de eerste student de scriptiefase van de masteropleiding. Het onderwijsinstituut is tevreden over de rendementen. Om de studievoortgang te kunnen monitoren is een studentenvolgsysteem ontwikkeld dat gebruikt maakt van een beperkt aantal indicatoren.

Het onderwijsinstituut voegt een cursus toe aan het programma van de masteropleiding. Op twee modulen na is het programma van de masteropleiding Actief leren compleet. Deze laatste modulen worden in 2006 ingevuld, in samenwerking met collega's van de Sydney University en van de Florida State University. Daarnaast zoekt de opleiding naar mogelijkheden om de ontwikkeling van academische competenties beter in het toetsingsprogramma te verankeren.

Met de Sydney University en met de Florida State University bestaat een samenwerkingsverband dat erop gericht is te komen tot uitwisseling van studenten, docenten en cursusmaterialen. Met de Sydney University is in het afgelopen jaar een pilot uitgevoerd waarbij twee studenten van de Open Universiteit op afstand deelnamen aan een van hun cursussen. Met deze pilot willen beide universiteiten komen tot een inventarisatie van de problemen die ontstaan bij synchrone en asynchrone samenwerking op afstand tussen studenten van een reguliere universiteit en van een afstandsuniversiteit.

De opleiding werkt verder samen met Fontys Hogescholen aan een variant van het schakelprogramma. Deze variant gaat deel uitmaken van de minorprogramma's van de hogeschool. Twaalf Fontysstudenten nemen in dit kader deel aan een pilot om te onderzoeken hoe de kwaliteit en het niveau van de toetsing geborgd kunnen worden.

Visitaties

Het onderwijsinstituut Onderwijswetenschappen schrijft in het verslagjaar een zelfstudierapport als voorbereiding op het bezoek van de visitatiecommissie eind november 2005. Aan het einde van haar bezoek beoordeelt de commissie alle aspecten waarop zij de masteropleiding Actief leren onderzocht heeft positief. De opleiding heeft een veelbelovende nieuwe wending met potentie gemaakt door de link met de onderzoeksgroep van het Onderwijstechnologisch expertisecentrum. Wel is het volgens de commissie van belang om de relatie onderzoek en opleiding goed te bewaken. De commissie adviseert het onderwijsinstituut om de plannen met kracht voort te zetten en om de opleiding als speerpunt te laten dienen voor andere competentiegerichte opleidingen van de Open Universiteit. De commissie pleit voor het bevorderen van de selectie van studenten door instroom-assessments en adviseert om het beroepsveld meer bij de opleiding te betrekken. Vooruitlopend op de rapportage van de visitatiecommissie gaat het onderwijsinstituut voortvarend verder met de implementatie van haar kwaliteitszorgplan.

Begin december bezoekt de visitatiecommissie Kunst en Cultuur de faculteit Cultuurwetenschappen. In haar mondelinge, voorlopige oordeel toont de commissie zich zeer positief over de opbouw en de structuur van de bacheloropleiding, en over de afstemming van de inhoud op de vraag vanuit de markt. Ook is er waardering voor de aandacht voor begeleiding en feedback, en voor de band tussen cursusontwikkeling en onderzoek. De commissie spreekt verder lovende woorden uit over de kwaliteit van het onderwijsmateriaal, over de toetsing en de beoordeling en over het feit dat studenten een hechte gemeenschap vormen, ondanks de beperkingen die afstandsonderwijs in dit opzicht met zich meebrengt.

Zorgpunten uit de commissie ook. Zo constateert zij dat door bezuinigingen en vertrek van stafleden de kwantiteit van de staf een kritische grens heeft bereikt. Ook moet onderzoek een centralere rol gaan spelen in het onderwijs, met name in de masteropleiding. Het onderwijs in de masteropleiding moet meer geënt worden op onderzoek van de staf. Samenwerking op dit vlak met andere universiteiten is noodzakelijk. De visitatiecommissie is verder van mening dat er meer aandacht moet zijn voor de systematische evaluatie van het onderwijsproces en het cursusmateriaal. Impliciet gebeurt er veel op dit vlak, maar het is nodig dat de faculteit een helder beleid ontwikkelt dat de kwaliteit van het onderwijs waarborgt. De faculteit Cultuurwetenschappen is al geruime tijd bezig beleid te ontwikkelen dat tegemoet komt aan de opmerkingen van de commissie, met name op het vlak van de kwaliteitszorg en onderzoek, en zal deze ontwikkeling in de komende jaren voortzetten.

De faculteiten Informatica en Psychologie starten in het verslagjaar met de voorbereiding van de onderwijsvisites die in 2006 plaatsvinden.

Commissie voor de examens

De Open Universiteit heeft één examencommissie voor al haar opleidingen. Deze Commissie voor de examens bestaat uit docenten van de wetenschappelijke opleidingen. In haar werkzaamheden wordt zij ondersteund door twee juristen. Examinatoren zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de tentamens. Op voordracht van de decaan worden zij door de Commissie voor de examens benoemd en eventueel van hun overige taken ontheven. De Commissie voor de examens is door het College van bestuur gemandateerd om te beslissen over de toelating van studenten tot de masteropleidingen van de Open Universiteit.

In de toepassing van haar vrijstellingsbeleid en de toelating tot de masteropleidingen laat de commissie zich adviseren door de facultaire toetsingscommissies. Uitvoering van de bovengenoemde taken is in handen van de afdeling Onderwijs en examens van het Onderwijs service centrum. De Commissie voor de examens houdt toezicht op de uitvoering, voorzover deze onder haar wettelijke bevoegdheden valt.

De Commissie voor de examens wijzigt in 2005 het vrijstellingsbeleid op een aantal punten en stelt een nieuwe kadernotitie vast. Daarnaast start op last van de commissie een werkgroep met een onderzoek naar de mogelijkheden om het instrumentarium voor haar vrijstellings- en toelatingsbeleid tot de masteropleidingen uit te breiden met elders of eerder verworven competenties (EVC's). Met name in het kader van het competentiegerichte onderwijs is het wenselijk te onderzoeken hoe de implementatie van EVC's in het vrijstellings- en toelatingsbeleid kan plaatsvinden.

De commissie geeft het beleid ten aanzien van tentaminering van bijzondere doelgroepen verder vorm en werkt aan concretisering van het beleidsplan voor gehandicapte studenten. Ook het beleid tentaminering buitenland en het beleid rondom fraude worden vervolmaakt.

In het kader van de discussie over decentralisatie van de Commissie voor de examens is door een zogenaamd beleidsadvies en -regieteam (BAR-team) een notitie opgesteld, waarbij ten aanzien van het beleid en de besluitvorming een aantal taken van de commissie neergelegd worden bij de BAR, respectievelijk de faculteiten. Het College van bestuur neemt een aantal besluiten omtrent de positionering van de commissie en decentralisatie, uitgaande van een centrale Examencommissie. Hierbij wordt rekening gehouden met de op handen zijnde nieuwe wetgeving WHOO.

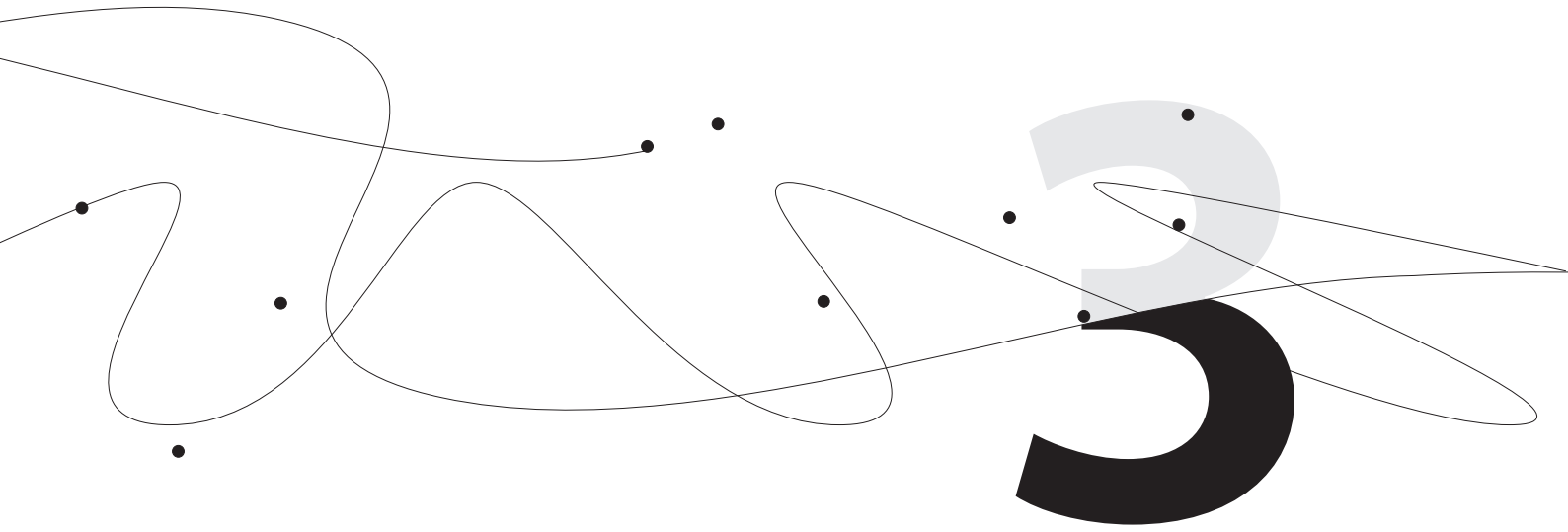
Voor wat betreft kwaliteitszorg stelt de Commissie voor de examens onder meer de kaders vast waaraan de kwaliteit – van met name de tentaminering – getoetst wordt. De commissie heeft hier voornamelijk een toetsende rol.

Business-to-business diensten en producten

In 2005 heeft de Open Universiteit Nederland voor verschillende bedrijven en instellingen in Nederland in-company opleidingen verzorgd, meestal in nauwe samenwerking met haar dochterondernemingen LEX, The Learning Experience (LEX bv) en Open Universiteit bedrijfsopleidingen (OUB bv). Het betreft een kort hoger onderwijsprogramma bij Orion Scholen (15 deelnemers) en meerjarige en uitgebreide opleidingstrajecten bij Rijkswaterstaat (350 deelnemers), WSD en het Albert Schweitzer Ziekenhuis te Dordrecht. Deze drie laatste projecten worden uitgevoerd in samenwerking met Bestuur en Management Consultants (BMC) uit Leusden en Helicon Opleidingen uit Boxtel.

De opleidingstrajecten bestaan uit variabele, individueel afgestemde combinaties van trainingsmodulen, werk-conferenties, interne coaching- en supervisiebijeenkomsten en zelfstudiemodulen. Op basis van dit concept verwerft de Open Universiteit samen met haar partners nieuwe opdrachten die in 2006 en 2007 zullen worden uitgevoerd.

In nauwe samenwerking met LEX bv levert de Open Universiteit op het gebied van e-learning en collaborative learning diverse diensten aan bedrijven en instellingen, waaronder werkzaamheden voor het Celebes-project in Parkstad Limburg.

Vernieuwing van het onderwijs

Naast het verzorgen van open hoger afstandsonderwijs heeft de Open Universiteit tot taak een bijdrage te leveren aan de innovatie van het hoger onderwijs. De expertise in innovatief onderwijs heeft de instelling gebundeld in het Onderwijstechnologisch expertisecentrum. Dit centrum houdt zich bezig met onderzoek naar en de ontwikkeling en implementatie van onderwijstechnologische vernieuwingen. Ook binnen faculteiten bevindt zich een groot deel van de expertise op het gebied van onderwijsinnovatie. De bijdrage aan de vernieuwing van het hoger onderwijs krijgt voor een belangrijk deel vorm door participatie in de Stichting Digitale Universiteit.

Concepten en instrumenten voor flexibel onderwijs

Om de specifieke expertise die nodig is voor innovatie van het hoger onderwijs voortdurend uit te breiden, kent de Open Universiteit een programma dat gericht is op de systematische ontwikkeling van nieuwe leer technologieën. In het huidige programma, dat in 2003 gestart is, ontwikkelt de instelling leer technologieën, die omvangrijke en overal toegankelijke leernetwerken voor leven-lang-leren mogelijk moeten maken. Het programma kent vier hoofdthema's, namelijk Learning Networks Integrated, Make & Use of Activity Nodes in Learning Networks, Learner Positioning in Learning Networks en Navigation in Learning Networks. Daarnaast zijn in het programma projecten opgenomen die gericht zijn op pilots, dissimatie, tweede- en derdegeldstroomprojecten en standaardiseringsactiviteiten. Voor de vier hoofdthema's zijn vijf internationaal getoetste projecten ontwikkeld. Deze projecten moeten nieuwe didactische en organisatorische modellen voor de verbetering van leven-lang-leren opleveren, prototypische ict-netwerken en 'tools', testen, pilots en leer technologische specificaties en standaarden die nodig zijn voor de realisatie van leernetwerken. In 2005 is aan vijf kernprojecten gewerkt.

Het project ROMA is afgerond in 2005. Een grootschalig experiment is opgezet en uitgevoerd waarin met een duizendtal studenten werd gekeken in hoeverre geautomatiseerde hulp bij het uitzetten van een studietraject leidt tot een verbeterd studierendement. Deze studiehulp werd gegeven conform de modellen die vorig jaar zijn ontwikkeld en getoetst in een simulatiemodel. In de tweede helft van het jaar is een nieuw projectplan ontwikkeld, genaamd ISIS. Dit project start in januari 2006 en bouwt voort op de resultaten van ROMA. Het project ASA, dat in 2004 van start is gegaan, heeft vooral gewerkt aan het maken van nieuwe modellen voor begeleiding van lerenden en het gebruik van taaltechnologieën om te identificeren welke vraag het best kan worden afgehandeld door welke persoon. Daartoe zijn twee prototypes van het systeem ontwikkeld die in 2006 nader worden getest in een nieuw te formuleren project.

Het POSITIONING-project heeft zich geconcentreerd op het exploreren van de technologie Latent Semantic Analysis (LSA). Naast de keuze van software voor het gebruik van deze technieken is geëxperimenteerd met een concreet corpus om na te gaan of LSA ook bruikbaar is bij kleinere hoeveelheden teksten. Dit komt overeen met concrete studiesituaties waarin selecties van documenten worden gemaakt op grond van een vraag van een student in een bepaald vakgebied.

Het project LN INTEGRATED heeft een prototypisch programma gebouwd genaamd Hecate, waarin de inzichten die het programma tot nu toe heeft opgedaan, worden vertaald naar een applicatie die door levenslang lerenden kan worden gebruikt om onder andere kennis uit te wisselen en leeractiviteiten uit te voeren. Het vormt de basis voor de toekomstige integratie van navigatie- en positioningstechnieken.

Europese samenwerkingsprojecten

De Open Universiteit participeert ook in 2005 in een aantal Europese samenwerkingsprojecten op het gebied van vernieuwing van het hoger onderwijs. Het gaat daarbij om projecten in het vijfde en zesde Framework Programme van de Europese Unie. Het project UNFOLD is in december 2005 afgerond met een zeer positieve

review. In dit project zijn Europese activiteiten met betrekking tot de tooling en het gebruik van IMS Learning Design gebundeld. In dit kader hebben zes workshops plaatsgevonden in Europa.

Het developmentprogramma van de Open Universiteit is in het verslagjaar wederom penvoerder van het project ALFANET. Dit project heeft een infrastructuur ontwikkeld voor adaptief en flexibel onderwijs, gebaseerd op leertechnologiestandaarden zoals IMS Learning Design. De belangrijkste bijdrage in dit verband is de CopperCore Engine die wereldwijd gebruikt wordt voor het ontwikkelen van nieuwe learning design tools. Ook dit project is in 2005 afgerond.

In 2005 is volop gewerkt binnen het project TELCERT dat applicatieprofielen, methoden en tools ontwikkelt voor verschillende leertechnologiestandaarden, met name IMS Learning Design.

Naast deze projecten voert het developmentprogramma diverse projecten uit die zijn gefinancierd door het Britse Joint Information Society Committee (JISC). Het programma heeft een integratie gemaakt van IMS QTI en IMS Learning Design en samen met de Britse Open University gewerkt aan een Services Based Learning Design Player, gebaseerd op CopperCore.

Daarnaast dient het programma nieuwe projecten in bij de Europese Commissie. Het resultaat is zeer positief. De Open Universiteit wordt projectleider van een omvangrijk project, genaamd TENCompetence, dat eind 2005 van start is gegaan. Dit vierjarige project, met een budget van ruim 13 miljoen euro, moet een gestandaardiseerde, vrij beschikbare infrastructuur ontwikkelen voor competentiegericht en levenlang leren.

Verder participeert het programma in het nieuwe Europese project COOPER. Doel van dit project is om ondersteuning op afstand te bieden aan internationale en interdisciplinaire studententeams die in een onderwijs- of bedrijfsomgeving werken aan complexe projecten.

Daarnaast wordt het programma partner in het zesde kaderprogramma Network of Excellence PROLEARN, waarin de werkzaamheden van het UNFOLD-project voortgezet worden.

Naast deze op technologie gerichte projecten zijn er een drietal projectvoorstellen ingediend in het Content+-programma. De voorlopige reviewresultaten laten zien dat een project op de tweede en een op de vierde plaats is geëindigd. In 2006 zal duidelijk zijn welke projecten gefinancierd worden.

Standaardisering

Het Onderwijstechnologisch expertisecentrum participeert in (inter)nationale organisaties, waaronder IMS Global Learning Consortium, European IMS Network, de Valkenburg Group, het Comité Européen de Normalisation/Information Society Standardization System en het Nederlands Normalisatie-instituut.

In IMS-verband werken medewerkers aan de totstandkoming van een nieuwe versie van de Content Packaging Specificatie en worden diverse nieuwe specificaties gereviewed. Het programma levert de voorzitter voor de NEN-commissie Normalisatie Leertechnologie en een bestuurslid voor het European IMS Network. Medewerkers van het programma nemen deel aan de SURF SiX-expertisegroep van de Stichting SURF. Deze expertisegroep werkt onder meer aan bevordering van het gebruik van (inter)nationale specificaties en standaarden voor leertechnologie. SURF SiX heeft verschillende landelijke bijeenkomsten georganiseerd, waaronder een in Heerlen in samenwerking met UNFOLD. Verder is het rapport 'Leertechnologie in de lage landen' opgeleverd.

De Valkenburg Group heeft zich vooral bezig gehouden met de werkzaamheden in UNFOLD-verband. In februari 2005 verschijnt het boek 'Learning Design: Modelling Network-based Education and Training'.

Dissiminatie

Gedurende het verslagjaar verzorgen medewerkers van de instelling wereldwijd diverse workshops over het thema IMS Learning Design. Het programma werkt nauw samen met partners in andere universiteiten in onder meer Canada, Verenigde Staten, Engeland, Bulgarije, Spanje en Duitsland. Daarnaast is een nieuw samenwerkingsverband gestart met de University of Wollongong in Australië. De researchgroepen bundelen activiteiten op het gebied van learning design en standaarden.

Ten behoeve van de Europese projecten SIGOSSEE en JOIN organiseert de Open Universiteit in november de tweedaagse conferentie Open Source for Education in Europe.

Vanzelfsprekend is er veel aandacht voor deelname aan congressen en interne verslaglegging, en aan publicaties voor wetenschappelijke tijdschriften, boeken en congressen. Naast wetenschappelijke publicaties ronden medewerkers ook open specificaties af en leveren zij open source software op. Deze drie typen output zijn genormeerd volgens een internationaal getoetste richtlijn. De gerealiseerde output van 61 punten voldoet ruimschoots aan de gestelde normen.

Stichting Digitale Universiteit

Vernieuwing van het hoger onderwijs geeft de Open Universiteit voor een deel vorm door samenwerking met instellingen voor hoger onderwijs in de stichting Digitale Universiteit. Naast de Open Universiteit nemen drie universiteiten en zes hogescholen deel aan dit consortium. Behoudens bijdragen van deze leden ontvangt de stichting subsidie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De Digitale Universiteit kent een Raad van Toezicht en een Deelnemersraad. Aan beide gremia neemt een lid van het College van bestuur van de Open Universiteit Nederland deel. Voor de Programmaraad levert de instelling de voorzitter.

De Digitale Universiteit ontwikkelt digitale leermaterialen en bundelt de expertise die deelnemende instellingen hebben in de innovatie van hoger onderwijs. De projecten zijn ingedeeld in vier programmalijnen, te weten Digitale toetsen, Assessments en digitaal portfolio, Digitale leermaterialen, leren en begeleiden op afstand, en Opbouw en verspreiding van expertise. Naast deze programmalijnen kent de Digitale Universiteit een ELO-programma. Op korte termijn levert dit niet te dure en pragmatische oplossingen op voor uitwisseling van materiaal. Voor de langere termijn wordt gewerkt aan vermindering van het aantal verschillende platforms en aan optimalisering van de onderlinge uitwisselbaarheid op basis van standaarden. De Open Universiteit levert een substantiële bijdrage aan de vier programmalijnen en het ELO-programma.

De Open Universiteit participeert in 2005 in 29 projecten van de Digitale Universiteit. Voor diverse projecten verzorgt de instelling de projectleiding. De helft van de projecten wordt afgerond. Zeven nieuwe projecten van de Open Universiteit worden goedgekeurd, en zullen starten in 2006. In de projecten participeren niet alleen medewerkers van het Onderwijs technologisch expertisecentrum. Ook faculteiten zijn bij een groot deel van de projecten nauw betrokken.

Het project Professionalisering op maat levert een instrument op voor het in kaart brengen van opleidingsbehoeften. In het project BAMAS is een webapplicatie ontwikkeld voor het presenteren van actuele informatie over de doorstroommogelijkheden van de bachelor- naar de masteropleidingen Informatica in Nederland. In de projecten E-Businesslab en TISO bouwt het Onderwijs technologisch expertisecentrum een ict-infrastructuur waarin instellingen hun leermaterialen gezamenlijk kunnen beheren en aanbieden. Bij de applicaties is bestaande software met succes hergebruikt en aangepast. Hergebruik is ook aan de orde bij het trainingsprogramma Toolbox Personnel Assessment voor de werving en methodische selectie van personeel. Bestaande opdrachten, cases en videomaterialen zijn, net als in het project Brainbox, na een integraal herontwerp toegepast in een interactieve dvd/video-toepassing. In het project Juridische gespreksvaardigheden is een multimediaal pakket ontwikkeld waarmee studenten leren juridische gesprekken te voeren. De didactische multimedialproducten uit de projecten Toolbox Personnel Assessment en Juridische gespreksvaardigheden winnen een internationale prijs.

In het project Teleforum, over efficiënte online begeleiding, zijn enkele succesvolle pilots uitgevoerd, onder andere door de faculteit Rechtswetenschappen. Een vervolgpriject voor de verdere uitwerking van het concept in 2006 is goedgekeurd.

In het project ESPACE (peer coaching) zijn de eerste pilots uitgevoerd. Afronding van het project vindt plaats in 2006. Dit geldt ook voor het project ELO-groei- en -verandermanagement, dat zich richt op het architectuurvraagstuk rond elektronische leeromgevingen.

Het project Kabinetten, galerijen en musea, waarin de faculteit Cultuurwetenschappen participeert, resulteert in 2005 in een nieuwe cursus voor het curriculum van zowel de faculteit als van de Universiteit van Amsterdam. De faculteit Natuurwetenschappen rondt in het project Virtual Classroom de ontwerpfase af, en start met de realisatiefase.

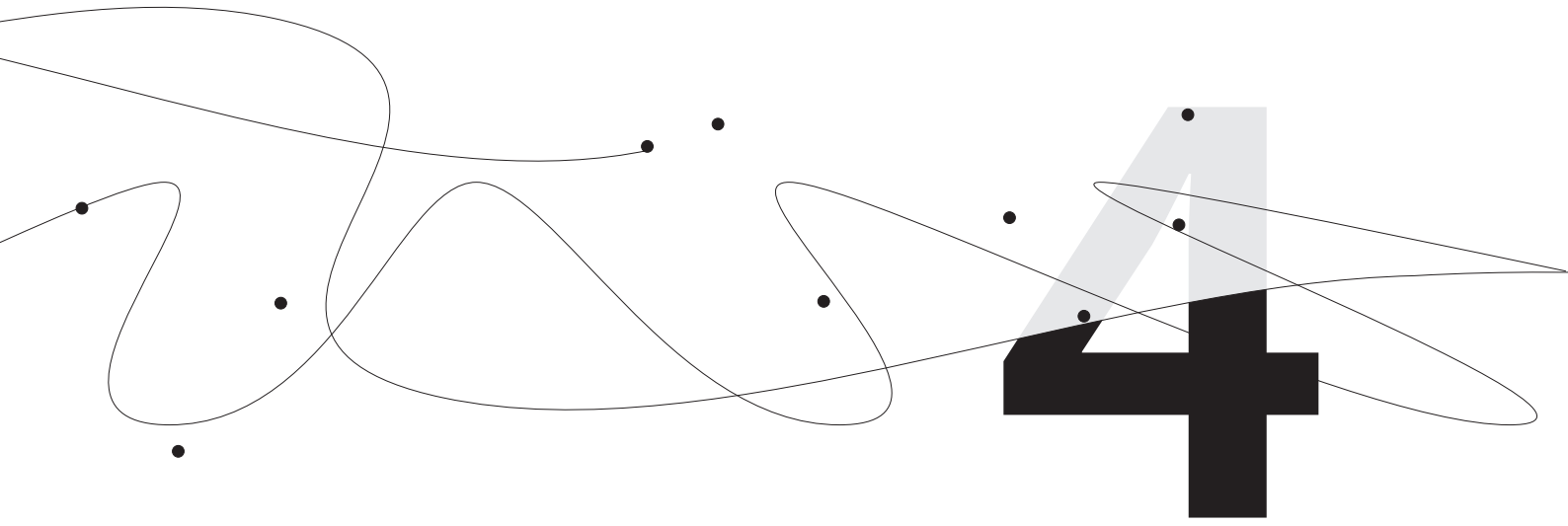
Stichting SURF

De Open Universiteit heeft ook binnen de Stichting SURF een actieve rol. In september verzorgt het Onderwijs-technologisch expertisecentrum een symposium voor ELO-specialisten in het hoger onderwijs. Tijdens het symposium wordt de basis gelegd voor een verdere oriëntatie op een ELO-architectuur voor het hoger onderwijs, samenwerking in het E-Learning Framework van JISC en op activiteiten rond open source software. Daarnaast neemt het expertisecentrum zitting in de programmacommissie van de SURF Onderwijsdagen en in de voorbereidingscommissie van de Nederlandse bijdrage aan de Online Educa-conferentie in Berlijn. In de tender voor onderwijsvernieuwingsprojecten van SURF is het expertisecentrum succesvol met de toekenning van het project EMERGO. Dit project richt zich op genetwerkte multimediale praktijkconfrontaties.

Buiten de context van de Digitale Universiteit en SURF verzorgt de Open Universiteit met regelmaat innovatiebijdragen op contractbasis. In 2005 gaat het om circa vijftig betaalde adviestrajecten, workshops of presentaties, onder andere bij de Hogeschool Zuyd, de Hogeschool Arnhem en Nijmegen, INHOLLAND, Fontys Hogescholen, Ipabo, Saxion Hogeschool, Hogeschool Leiden en de Technische Universiteit Delft.

Tijdschrift OnderwijsInnovatie

De Open Universiteit brengt elk kwartaal het blad OnderwijsInnovatie (OI) uit, met onderwerpen op het gebied van innovaties in het gehele hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen. Het blad bevat innovatienieuws, interviews, best practices, onderzoeksnieuws en achtergrondreportages.

Bestrijding lerarentekort

De derde wettelijke taak van de Open Universiteit Nederland is bijdragen aan de bestrijding van het lerarentekort. De taak omvat drie elementen. Ten eerste het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van afstandsonderwijs, vooral voor zij-instromers in het beroep van leraar. Ten tweede aan de bijscholing in didactische bekwaamheden van zittende leraren. Een derde aspect van de opdracht is dat de Open Universiteit zich voor lerarenopleidingen kan ontwikkelen tot partner in onderwijsvernieuwing.

Ruud de Moor Centrum

De uitvoering van deze activiteiten heeft de Open Universiteit ondergebracht bij het Ruud de Moor Centrum voor professionalisering van onderwijsgeevenden. Dit onderdeel ontwikkelt diensten die het flexibiliseren van opleiding en nascholing door afstandsonderwijs, competentiegericht onderwijs en leren op de werkplek mogelijk maken. Het centrum vervult taken in het kader van ontwikkeling, vernieuwing en verspreiding van praktijkgericht onderzoek en evaluatie van de professionaliseringsactiviteiten ten behoeve van onderwijsgeevenden. In de loop van 2005 dienen zich enkele vraagstukken over de continuïteit van het Ruud de Moor Centrum aan. Helder moet worden welke rol het centrum gaat spelen in de doorontwikkeling en exploitatie van de producten en diensten zoals die nu beschikbaar komen. Eind 2005 start Twijnstra Gudde een review waarin de vraag centraal staat of het Ruud de Moor Centrum erin is geslaagd een adequate invulling te geven aan de werkzaamheden die voortkomen uit de nieuwe taakstelling van de Open Universiteit. De resultaten van deze review komen begin 2006 beschikbaar.

Samenwerking

Het Ruud de Moor Centrum ontwikkelt samen met lerarenopleidingen, scholen en zij-instromers tijd- en plaatsafhankelijke instrumenten voor de ondersteuning van de opleiding en begeleiding van leraren. Ook nu de naam Ruud de Moor Centrum meer en meer gevestigd is in het veld van de lerarenopleidingen blijft samenwerking van groot belang, vooral vanwege de gekozen aanpak van opleiden en ontwikkelen in netwerken. De expertise van de Open Universiteit in de ontwikkeling en toepassing van nieuwe onderwijskundige, didactische en onderwijstechnologische modellen in het hoger onderwijs, in het bijzonder op het gebied van e-learning, biedt een solide basis voor deze samenwerking. In veel projecten zijn medewerkers van andere organisatieonderdelen van de Open Universiteit werkzaam.

Projecten

In 2005 zijn diverse projecten van het Ruud de Moor Centrum in een nieuwe fase beland. De ontwikkeling van producten vordert en implementatie in bredere zin komt in beeld. Er is een aantal prototypen beschikbaar gekomen en veel pilots in het onderwijsveld zijn in gang gezet of afgerond.

Het Ruud de Moor Centrum treedt steeds meer met diverse lerarenopleidingen en scholen in contact over de verdere vervolmaking en afstemming van de producten en diensten op de opleidingspraktijk.

De projecten zijn ondergebracht in vier programmalijnen: Virtuele werk- en leeromgeving, Assessment, Kennisbanken en Begeleiden. Projecten in het kader van de programmalijn Virtuele werk- en leeromgeving vervullen een drietal functies voor de opleiding en professionalisering van onderwijsgeevenden, te weten oriëntatie en selectie, scholing en opleiding en ondersteuning van onderwijsgeevenden. Doel van de programmalijn Assessment is het ontwikkelen van instrumenten waarmee assessments in een digitale omgeving uitgevoerd kunnen worden. Projecten binnen de programmalijn Kennisbanken zijn gericht op de ontwikkeling van kennisbanken die bijdragen aan de professionele vorming en disciplinaire kennisverwerving. De programmalijn Begeleiden (op afstand) is gericht op het ondersteunen van scholen en lerarenopleidingen bij het leren op de werkplek. Een aantal projecten is niet onder te brengen in de programmalijnen.

In 2005 zijn de meeste projecten goed op dreef geraakt. Het werkprogramma is in zijn totale omvang uitgevoerd. De projecten Telepabo, Leraar anders: herontwerp van schoolorganisaties en Techniek vmbo zijn in het verslagjaar afgerond. Enkele projecten, zoals het project Keuzewijzer begeleidingsmodellen voor opleiden in de school, zijn aangescherpt. Vanwege geringe belangstelling is het project Voorbereiden bachelors op het leraarsberoep versmald. Om dezelfde reden is het project Digitalisering post-hbo in overleg met de betrokken partners stopgezet. Het project Samen opleiden groeit uit tot een omgeving waarbinnen diverse producten die binnen andere projecten zijn ontwikkeld, geïntegreerd uitgetest gaan worden. Te denken valt daarbij aan producten die ontwikkeld zijn binnen diverse projecten als Community of Practice, Palet po, vmbo en vo, het aanleren van informatievaardigheden, een toolkit voor e-didactiek en reflectie-instrumenten voor leraren.

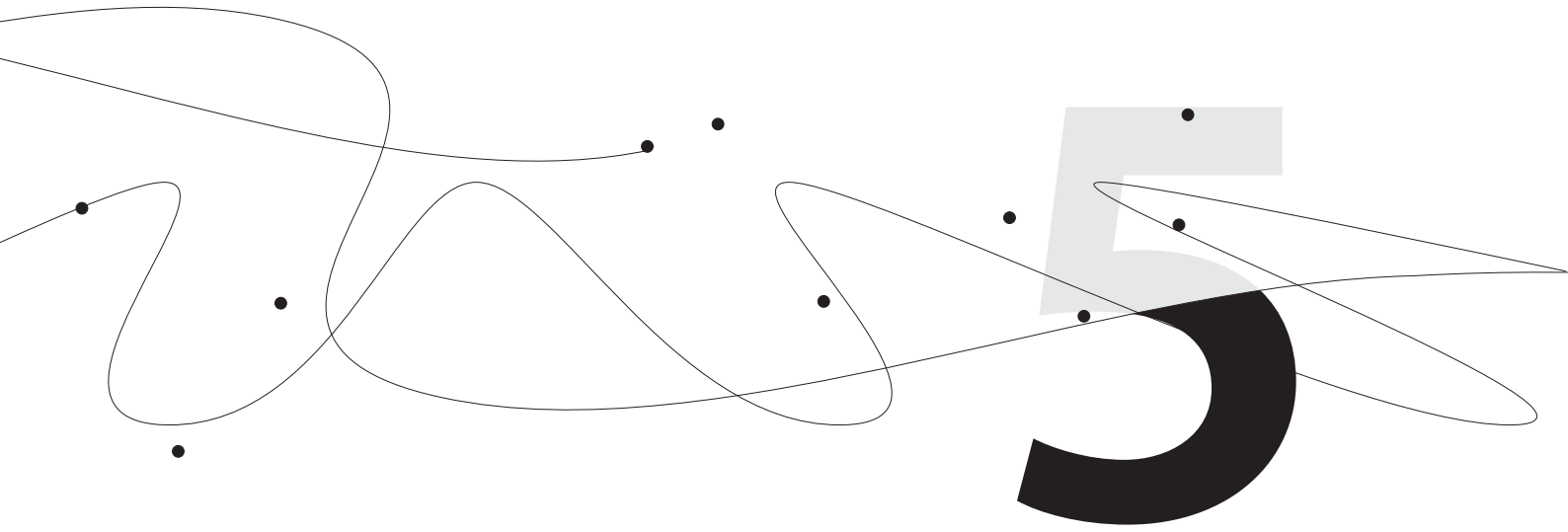
Projecten Ruud de Moor Centrum

Programmalijn Virtuele werk- en leeromgeving	Virtuele werk- en leeromgeving Didactiek van E-learning Digitalisering van post-hbo trajecten Eén-zorgroute Samen opleiden
Programmalijn Kennisbanken	Bétadidactiek, kennisbanken scheikunde, biologie en natuurkunde Kennisbank wiskunde en rekendidactiek Kennisbank economie Informatievaardigheden voor docenten Casusbank Palet, digitale crashcourse voor beginnende zij-instromers Leerdiagnostiek (onderkennen en diagnosticeren van leerproblemen) Vorbereiding bachelors op het lerarenberoep
Programmalijn Begeleiden	Community of Practice Ondersteunen van zij-instromers en beginnende leraren in het primair onderwijs Keuzewijzer begeleidingsmodellen voor opleiden in de school Analysemodel, de school als leer- en opleidingsplaats Digitale cursus voor schoolinterne begeleiders Telepabo voor zij-instromers in opleiding
Programmalijn Assessment	Digitale competentiematrix FormAs Voortgangsassessments Leraar als persoon
Overige projecten	Flankerende pilot publiceren van resultaten Techniek vmbo Herontwerp schoolorganisaties

Een beschrijving van deze projecten staat op de website van het Ruud de Moor Centrum: www.ou.nl/rdmc.

Flankerende activiteiten

Behalve de samenwerking in projecten zet het Ruud de Moor Centrum ook de verantwoording in het wetenschappelijk forum voort: binnen de projecten wordt gebruik gemaakt van state-of-the-art inzichten en de gebruikerservaringen worden landelijk en internationaal gedeeld met collega-onderzoekers en -ontwikkelaars. Het centrum presenteert zich als kennis- en expertisecentrum door publicaties en presentaties op studiedagen en conferenties. Daarnaast is ook actief deelgenomen aan wetenschappelijke discussies en promotietrajecten die samenhangen met opleidingsvraagstukken in de opleidingssector.

Leven-lang-leren

De Nederlandse samenleving en economie moet transformeren naar een kennissamenleving en kennis-economie. Een voorwaarde daarvoor is dat het opleidingspeil van de beroepsbevolking omhoog gaat en dat er een forse groei van de deelname aan het (hoger) onderwijs plaatsvindt. Dat vraagt inspanningen binnen het initiële reguliere onderwijs, maar ook daarna. Veel meer mensen dan tot nu toe moeten leren en hun kennis en competenties op peil brengen en houden. Een leven-lang-leren wordt de norm.

De ambitieuze doelstellingen van leven-lang-leren kunnen slechts bereikt worden indien alle betrokkenen zich daar actief voor inzetten: overheid, burgers, werkgevers- en werknemersorganisaties, bedrijven en non-profit organisaties, onderwijsinstellingen zoals ROC's, hogescholen en universiteiten. Het verschil tussen ambitie en realiteit kan niet overbrugd worden enkel en alleen door initiatieven vanuit de samenleving, sociale partners en het onderwijsveld.

De Open Universiteit Nederland vindt haar maatschappelijke meerwaarde en haar bestaansrecht in een profiel als universiteit voor leven-lang-leren, ofwel Lifelong Learners University. Centraal in dit profiel staat een aanpak van lifelong, open and flexible learning, zoals geduid in de zogenoemde 'Heerlen Message' van de jaarconferentie van de European Association of Distance Teaching Universities in 2004.

De Open Universiteit wil bijdragen aan wat op het terrein van leven-lang-leren in Nederland nodig is, door het vergroten van onderwijskansen, het verhogen van de onderwijsdeelname en het bieden van afstandsleer-mogelijkheden. Daartoe worden diverse activiteiten en initiatieven ontwikkeld.

Nationaal Initiatief Lang leve leren!

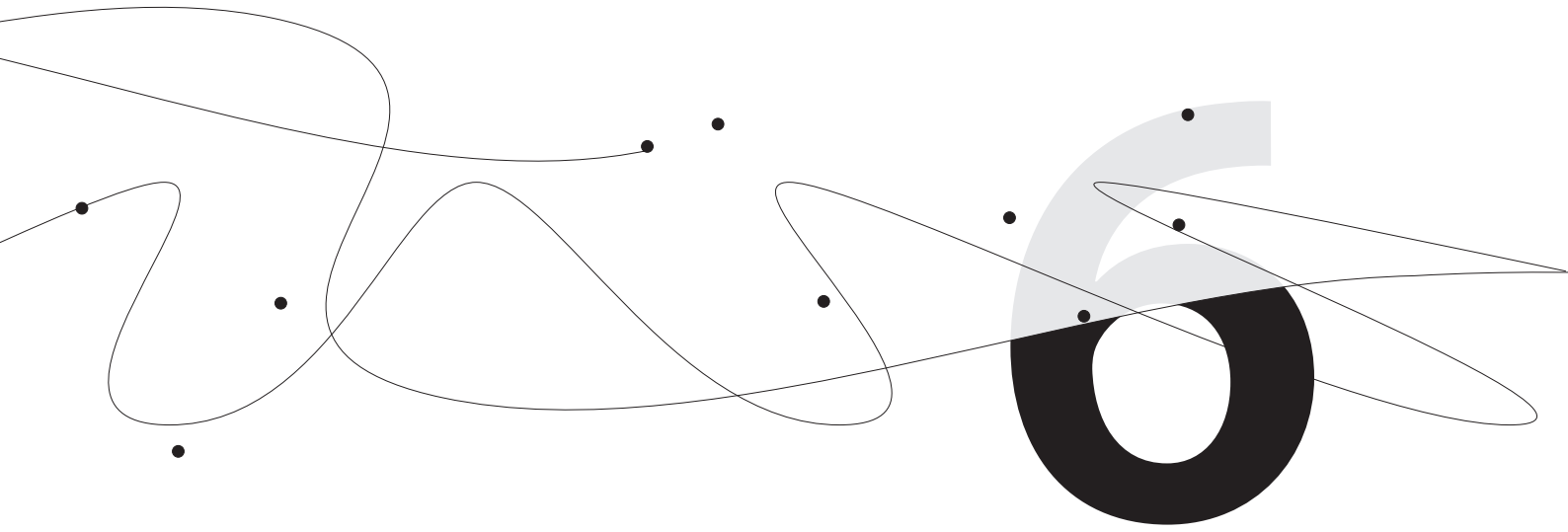
In 2004 startte de Open Universiteit samen met Teleac/NOT, SURF/SURFnet en Kennisnet het Nationaal Initiatief Lang leve leren!. Het grote maatschappelijke draagvlak hiervoor wordt zichtbaar in de Raad van Toezicht, waarin voorzitters zitting hebben van VNO-NCW, MKB-Nederland, FNV, CNV, MHP, VSNU, HBO-raad en BVE-raad, en die wordt voorgezeten door SER-voorzitter dr. H. Wijffels. Voor ogen staat een brede actie- en doelgerichte maatschappelijke beweging, waar andere relevante organisaties zoals de Vereniging voor Openbare Bibliotheken, E-TV, de Bond voor Volksuniversiteiten, maar ook initiatieven als Nederland Kennisland, Nederland Breedbandland, en dergelijke in mee kunnen draaien. Het doel is om grote doelgroepen het belang te laten inzien van het continu blijven leren door te laten zien én te ervaren dat leren een leuke, enerverende bezigheid kan zijn die bovendien voldoening schenkt en een betere toekomst biedt. Dat wil het Nationaal Initiatief doen door het vormgeven van een open en flexibele nationale leerinfrastructuur voor tweedewegonderwijs.

Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning

Een tweede manier waarop de Open Universiteit een bijdrage wil leveren aan het realiseren van de nationale en internationale doelstelling om het opleidingsniveau van de bevolking aanzienlijk te verhogen is door haar expertise en kennis te bundelen. In 2005 is daarvoor het Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning (NELL) van start gegaan. In dit centrum kunnen organisaties advies en ondersteuning krijgen bij de ontwikkeling van onderwijs en leertrajecten voor volwassenen in alle levens- en carrièrefasen. Het centrum adviseert over het geschikt maken van traditioneel onderwijs voor diverse doelgroepen van 'lifelong learners'. Daarnaast kan NELL leertrajecten ontwerpen, rekening houdend met de verschillende leerbehoeften en wijzen van leren in de loop van een leven en/of carrière. Het expertisecentrum draagt oplossingen aan voor opleidingsvragen van verschillende groepen van professionals.

Om dit advies- en ontwikkelwerk op basis van de nieuwste en solide getoetste inzichten en concepten te kunnen doen, besteedt NELL een aanzienlijk deel van haar tijd aan onderzoek. De research and development-taak van NELL wordt gefinancierd uit de eerste geldstroom, maar daarnaast hoort het uitvoeren van opdracht-onderzoek en projectstudies ook tot de werkzaamheden. Met NELL wil de Open Universiteit een voor Europa uniek 'centre of excellence' op het gebied van lifelong learning in Nederland vestigen, met van meet af aan een sterke focus op kennisvalorisatie naar onderwijsveld, bedrijfsleven en overheid toe. NELL is een initiatief van de Open Universiteit, maar er zal gezocht worden naar complementaire samenwerkingspartners.

De werkwijze van NELL is vergelijkbaar met het Ruud de Moor Centrum van de Open Universiteit. Het centrum biedt producten en diensten om scholen en lerarenopleidingen te ondersteunen bij het opleiden en begeleiden van leraren. Op deze wijze levert de Open Universiteit een bijdrage aan het werkplekleren en het flexibiliseren van opleiding en nascholing. Zoals het Ruud de Moor Centrum de 'lerende docenten' voor ogen heeft, zo zal NELL oplossingen aandragen voor opleidingsvragen van professionals in andere domeinen: juristen, psychologen, informatici, managers, et cetera, waarbij de combinatie van leren en werken het uitgangspunt is.

Onderzoek

De Open Universiteit Nederland verzorgt hoger afstandsonderwijs en levert een bijdrage aan de innovatie van het hoger onderwijs. Zij heeft een beperkte onderzoekstaak op het gebied van (afstands)onderwijs. Niettemin is het voor de instelling van groot belang in voldoende mate en met voldoende kwaliteit onderzoek te doen. In 2005 start de Open Universiteit daarom met de formulering van een centraal onderzoeksbeleid, waarin – in aansluiting op de onderwijstechnologische onderzoeksprogramma's – de bundeling van onderzoek op het terrein van leven-lang-leren in de kennissamenleving centraal staat.

Onderwijstechnologisch expertisecentrum

Assistenten in opleiding en stafleden van het Onderwijstechnologisch expertisecentrum voeren toepassingsgericht, onderwijstechnologisch onderzoek uit. Het huidige onderzoeksprogramma Instructional Design for Open Tasks, Environments and Communities is in 2004 gestart en heeft een looptijd van vier jaar. Het programma is mede bepaald door het onderwijskundige model van de Open Universiteit en richt zich expliciet op het ontwerpen van open onderwijs op het niveau van leertaken, leeromgevingen en leergemeenschappen. Op elk van deze niveaus onderscheidt het programma drie onderzoekszwaartepunten, namelijk domeinspecifieke competentieontwikkeling, begeleiding en ondersteuning en beoordeling van complex gedrag. Voor haar onderzoeken verwerft de instelling middelen uit de eerste, tweede- en derdegeldstroom. In 2005 gaan twee nieuwe promotietrajecten van start, beide gefinancierd uit de eerste geldstroom. Daarnaast starten drie nieuwe projecten die niet gericht zijn op promotie. Zeven projecten worden afgerond met een promotie.

Het onderzoeksprogramma is ondergebracht in de nationale onderzoeksschool Interuniversitair Centrum voor Onderwijskundig Onderzoek. In 2005 neemt het Onderwijstechnologisch expertisecentrum het onderwijssecretariaat van de onderzoeksschool over. Prof. dr. Jeroen van Merriënboer, hoofd onderzoek van het Onderwijstechnologisch expertisecentrum is de nieuwe onderwijsdirecteur en vormt samen met de wetenschappelijk directeur de directie.

De onderzoeksschool vraagt in 2005 hererkenning aan bij de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen voor de periode 2006-2011. In de hererkenningsaanvraag zijn zestien stafleden van het Onderwijstechnologisch expertisecentrum opgenomen. Alle promovendi volgen hun opleiding binnen de onderzoeksschool.

De output van het onderzoeksprogramma is redelijk stabiel. De target voor wetenschappelijke publicaties is in het verslagjaar vastgesteld op drie wetenschappelijke, door de onderzoeksschool erkende publicaties per fte. Voor 2005 betekent dit 38 wetenschappelijke publicaties, waarmee de target is gehaald.

Het Onderwijstechnologisch expertisecentrum participeert in het Learning Systems Institute van Florida State University, een internationaal onderzoekscentrum. In dit verband vindt in augustus bij de Open Universiteit een internationale workshop plaats.

In het kader van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met het Knowledge Media Research Center uit Tübingen (Duitsland), ondernemen medewerkers van het Onderwijstechnologisch expertisecentrum een gezamenlijke studiereis naar het Verenigd Koninkrijk. Verschillende onderwijstechnologische instituten in Birmingham, Nottingham en Milton Keynes staan op het programma. De Open Universiteit, het Knowledge Media Research Center en het Learning Systems Research Institute (LSRI) te Nottingham bouwen hun relaties in de komende jaren verder uit.

Het onderzoeksprogramma participeert verder in het Europese initiatief Kaleidoscope, een Europees 'network of excellence' dat zich richt op cursusuitwisseling en –ontwikkeling ten behoeve van promovendi in Europa.

Faculteiten en Ruud de Moor Centrum

Binnen de faculteit Rechtswetenschappen gaat in 2005 – na de vaststelling van een eerste notitie Onderzoek in december 2004 – een commissie aan het werk om onderzoeksbeleid te formuleren voor de faculteit. De resultaten worden verwacht in het voorjaar van 2006. Drie onderzoekers van de faculteit participeren in de onderzoeksschool *Ius Commune* en twee onderzoekers in de onderzoeksschool *Rechten van de Mens*.

De faculteit Managementwetenschappen heeft het onderzoeksbeleid, dat in 2004 zijn beslag vond, in 2005 gecontinueerd. Het beleid is gericht op het stimuleren van onderzoek en het bevorderen van een onderzoeks-klimaat. Medewerkers kunnen twintig procent van hun tijd besteden aan onderzoek, promovendi veertig procent. Zij moeten aan publicatiecriteria voldoen om hun onderzoekstaak te behouden. Dit heeft er onder meer toe geleid dat meer medewerkers dan voorheen daadwerkelijk actief zijn op het gebied van wetenschappelijk onderzoek. Een belangrijk resultaat van dit beleid is dat het doel van zestien wetenschappelijke publicaties is gehaald. Binnen de faculteit vinden in 2005 twee oraties plaats.

De faculteit Cultuurwetenschappen zet de kwaliteitsslag in onderzoek, die zij in 2003 heeft ingezet met het formuleren van facultair onderzoeksbeleid, voort. Het onderzoeksbeleid van de faculteit kent drie speerpunten: stimuleren van promoties, concentreren van onderzoek op thema's die een rol spelen in het onderwijs, en het voeren van een gericht personeelsbeleid waarin onderzoekservaring die aansluit op de opleidingen maatgevend is.

De faculteit rondt de besluitvorming over de toegelaten scriptieonderwerpen af: voortaan kunnen studenten in principe alleen een scriptie schrijven die aansluit bij de onderzoeksthema's van de staf. De reeds gezette stappen in het kader van het onderzoeksbeleid worden bevestigd door de visitatiecommissie Kunst en Cultuur, die de faculteit in december bezoekt. Het onderwijs in de masteropleiding zal steeds meer worden opgezet rond de onderzoeksprojecten waarin de wetenschappelijke staf participeert. Een van de vijf lopende promotietrajecten is in het verslagjaar afgerond.

Het onderzoeksbeleid van de faculteit Psychologie is erop gericht twintig procent van de totale beschikbare capaciteit aan onderzoek te besteden, en die tijd te gebruiken voor vakinhoudelijk onderzoek dat leidt tot wetenschappelijke publicaties. De faculteit wil daarmee de accreditatie in het onderwijs beter onderbouwen. Het beleid van de faculteit is erop gericht de medewerkers als onderzoekers aan onderzoeksscholen en andere samenwerkingsverbanden te laten deelnemen. Inmiddels hebben medewerkers vele contacten op het gebied van onderzoek.

De kern van de onderzoeksactiviteiten van de faculteit Natuurwetenschappen bestaat uit het zoeken naar nieuwe vormen van kennisontwikkeling, kennisdeling en kennisoverdracht, met interactie tussen leeromgevingen, en speciaal toegespitst op bèta en technologie in relatie tot duurzame ontwikkeling. Centraal thema in het facultair onderzoeksprogramma is 'leren voor duurzame ontwikkeling'. De faculteit richt zich hierbij specifiek op innovatieve en effectieve vormen van virtueel samenwerkend leren en werken in communities of learning en communities of practice ten bate van duurzame ontwikkeling. In 2005 leggen docenten en hoogleraren van de faculteit hun visie en de geleverde prestaties op dit domein vast in een boek: 'Innovative Learning for Sustainable Development'. Dit boek verschijnt in 2006 bij United Nations University Press.

Het onderzoeksbeleid van de faculteit Informatica richt zich op informaticaonderwijs. Met de beperkte mogelijkheden voor onderzoek heeft de faculteit ervoor gekozen onderzoek te concentreren op drie promotieonderzoeken van staffleden, op het gebied van softwareondersteuning voor virtual learning communities, feedback in E-learning tools, en informatievaardigheden.

Het Ruud de Moor Centrum heeft geen onderzoeksopdracht. In de werkzaamheden kunnen haalbaarheidsstudies, evaluaties en monitoring echter wel een rol spelen. Daarnaast zoekt het centrum aansluiting bij het onderzoek dat binnen en buiten de Open Universiteit plaatsvindt.

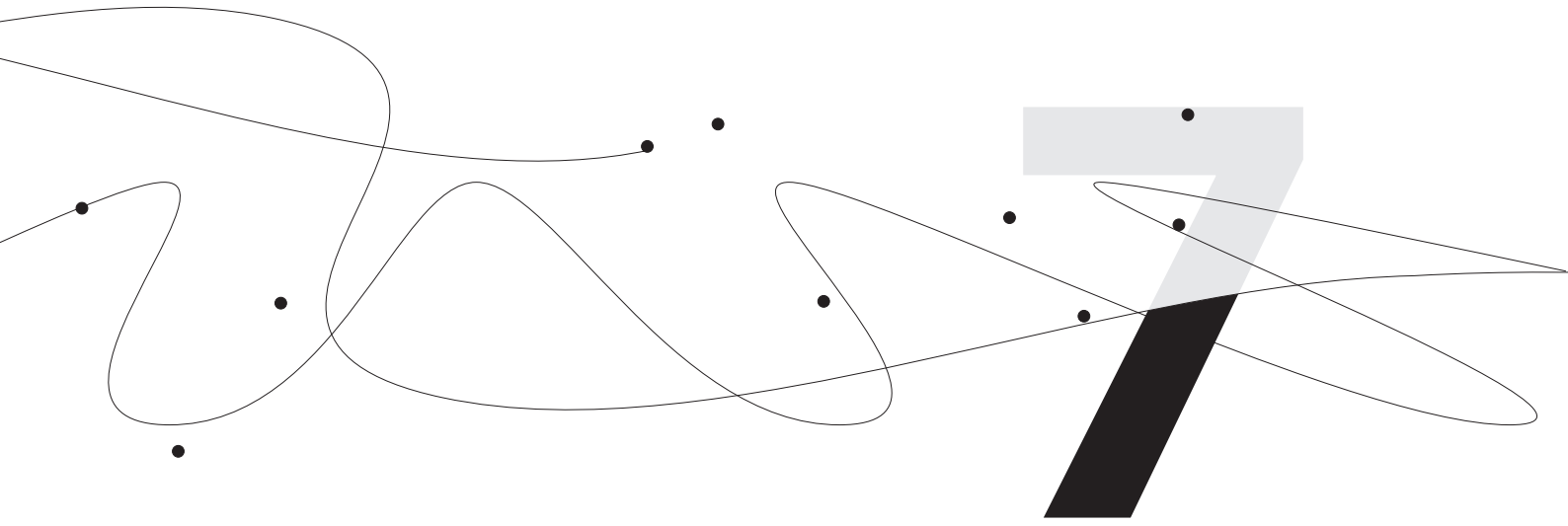
Onderzoekszwaartepunt: leven-lang-leren

Het onderzoekszwaartepunt voor de komende jaren sluit aan bij de strategische visie van de Open Universiteit en richt zich op leven-lang-leren. Dit instellingsbrede zwaartepunt geeft de verschillende organisatieonderdelen de mogelijkheid onderzoek te doen dat past bij de eigen discipline en slaat bruggen tussen de disciplines. Bovendien kan worden voortgebouwd op de kwalitatief hoogwaardige onderzoeksprogramma's die reeds in uitvoering zijn. Binnen dit zwaartepunt zal onderzoek worden uitgevoerd in een aantal onderzoeksprogramma's, die richtinggevend zijn voor nieuw op te starten onderzoeksprojecten en een interdisciplinair of transdisciplinair karakter hebben. Het Netherlands Expertice Centre for Lifelong Learning (NELL) dat de Open Universiteit in 2005 heeft opgericht heeft een sturende rol in het realiseren van samenhang tussen de onderzoeksprogramma's. NELL richt zich daarnaast op kennisvalorisatie met betrekking tot leven-lang-leren. Het expertisecentrum bouwt voort op de gevestigde internationale reputatie van de Open Universiteit als 'centre of excellence' in onderwijskundig en onderwijstechnologisch research en development en breidt deze uit naar de bredere thematiek van leven-lang-leren.

Onderzoekskenngetallen

	oraties			dissertaties		wetenschappelijke publicaties	vakpublicaties	congresbijdragen/overig
	intern	extern	bijzonder*	intern	extern			
Onderwijstechnologisch expertisecentrum	-	1	-	7	-	104	69	178
faculteit Cultuurwetenschappen	-	-	1	-	1	12	50	72
faculteit Informatica	-	-	1	-	-	1	4	8
faculteit Managementwetenschappen	2	-	-	-	-	16	68	30
faculteit Natuurwetenschappen	1	-	-	-	-	18	13	36
faculteit Psychologie	-	-	-	1	1	41	9	22
faculteit Rechtswetenschappen	1	1	1	-	-	26	74	43
Ruud de Moor Centrum	2	-	-	-	-	4	36	53
Totaal	6	2	3	8	2	222	323	442

* betreft afscheidsredes

Studenten, studiecentra en provinciale steunpunten

Studenten

De Open Universiteit Nederland krijgt in 2005 te maken met dalingen in studentenaantallen, zij het dat deze dalingen minder sterk zijn dan in de jaren daarvoor. 18.474 studenten staan ingeschreven voor een of meer cursussen, 600 minder dan in 2004. Het aantal nieuwe studenten blijft met 6.620 nagenoeg gelijk ten opzichte van het voorgaande jaar (6.657). Het aantal studenten met een vervolginscriptie gaat van 13.501 in 2004 naar 12.869 in 2005 en het aantal studenten met een jaar- of semesterinschrijving daalt van 6.937 in 2004 naar 6.519 studenten in 2005.

Afgestudeerden

Getuigschriften

Gedurende het verslagjaar reikt de Open Universiteit 463 wo-getuigschriften uit, tegen 417 in 2004 en 402 in 2003. Daarnaast ontvangen 592 studenten hun propedeusegetuigschrift. Er zijn 89 bachelorgetuigschriften uitgereikt, tegenover 60 in 2003. Het aantal uitgereikte mastergetuigschriften bedraagt 21 tegenover 3 in 2004.

	propedeuse- getuigschriften	wo-getuigschriften ongedeelde opleiding	getuigschriften bacheloropleiding	getuigschriften masteropleiding
faculteit Cultuurwetenschappen	76	30	12	-
faculteit Informatica	40	19	22	4
faculteit Managementwetenschappen	104	119	2	13
faculteit Natuurwetenschappen	26	9	16	3
faculteit Psychologie	211	95	21	1
faculteit Rechtswetenschappen	135	81	16	-
totaal	592	353*	89	21

*Inclusief 37 vrij wo-getuigschriften

Getuigschriften tweedekansstudenten

	propedeuse- getuigschriften	wo-getuigschriften ongedeelde opleiding	getuigschriften bacheloropleiding	getuigschriften masteropleiding
faculteit Cultuurwetenschappen	31	13	9	-
faculteit Informatica	13	-	7	1
faculteit Managementwetenschappen	17	8	1	2
faculteit Natuurwetenschappen	5	-	2	-
faculteit Psychologie	87	26	9	-
faculteit Rechtswetenschappen	67	31	12	-
totaal	220	78*	40	3

*Inclusief 3 vrij wo-getuigschriften

Tendens getuigschriften

	2005	2004	2003	2002
wo-getuigschriften				
target	250	250	250	250
realisatie	463	417	402	337
target tweedekansstudenten	65	65	65	65
realisatie tweedekansstudenten	121	122	82	96
propedeusegetuigschriften				
target	500	500	500	500
realisatie	592	586	545	486
target tweedekansstudenten	250	250	250	250
realisatie tweedekansstudenten	220	198	188	210

Bij de wo-getuigschriften voldoet de Open Universiteit ruimschoots aan het aantal dat voortvloeit uit de bekostigingsafspraken die met het ministerie gemaakt zijn. Dat is ook het geval bij het totaal aantal propedeusegetuigschriften, maar niet bij het aantal propedeusegetuigschriften dat uitgereikt is aan tweedekansstudenten. In totaal behoren in het verslagjaar 6.592 studenten (43 procent) tot de categorie tweedekansstudenten. Een tweedekansstudent is iemand die niet eerder een hogere beroepsopleiding of wetenschappelijke opleiding heeft voltooid. Studenten aan Belgische studiecetra worden hierbij buiten beschouwing gelaten.

Aanpassingen en voorzieningen

Voor studenten die aangeven dat er persoonlijke omstandigheden zijn die hun studie kunnen beïnvloeden zorgt de instelling zo mogelijk voor aanpassingen. In 2005 zijn 1.524 studenten ingeschreven waarbij rekening gehouden moet worden met persoonlijke omstandigheden. Het gaat dan bijvoorbeeld om een lichamelijke handicap, psychische problemen of langdurige bedlegerigheid. Een deel van deze studenten maakt gebruik van audio-cd's. De Federatie Nederlandse Blindenbibliotheek neemt met behulp van het Digital Audio-based Information System (Daisy) ingesproken teksten op. Voor het afspelen van deze audio-cd's moeten studenten speciale software downloaden (gratis) of een Daisy-speler aanschaffen. Vaak is vergoeding van de kosten hiervoor mogelijk via wettelijke regelingen.

Relevante informatie voor deze studenten is opgenomen in de vraagbaak van de afdeling Service en informatie, zodat algemene vragen snel en adequaat te beantwoorden zijn. Voor individuele voorlichting en advisering kunnen deze studenten terecht bij de afdeling Onderwijs en examens.

Bij de verbouwing van de studiecetra en bij de inrichting van de studiecetra op een andere locatie is telkens rekening gehouden met de toegankelijkheid en doorgankelijkheid. Het provinciaal steunpunt Friesland maakt in deze nog een uitzondering. Dit steunpunt is alleen via een wenteltrap bereikbaar.

Wettelijk is vastgelegd dat de Open Universiteit een voorziening treft voor minder draagkrachtige studenten. De Kortingsregeling Cursusgeld Open Universiteit geeft een inkomensafhankelijke korting op de cursusprijs van 80 of 50 procent. De regeling geldt voor studenten die zich inschrijven voor een opleiding, dus voor hen die een diploma willen halen. De behandeling van aanvragen en van bezwaar- en beroepschriften is in procedures vastgelegd.

In 2005 ontvingen 873 studenten, waaronder 395 tweedekansstudenten, een korting voor in totaal 2609 cursussen. Voor het overgrote deel (90 procent) gaat het om het maximale kortingspercentage. In 76 procent van de gevallen betreft het vervolginsschrijvingen en bij 24 procent gaat het om nieuwe inschrijvingen.

Kortingsregeling

aantal cursussen kortingsregeling	2609
naar kortingspercentage	
50%	243
80%	2366
naar inschrijving	
vervolginschrijvingen	1989
nieuwe inschrijvingen	620
aantal studenten met kortingsregeling	873
aantal tweedekansstudenten met kortingsregeling	395

Studieadvisering

In het studieresultatenregistratiesysteem SRS kunnen studenten hun actuele en persoonlijke studiepaden raadplegen via internet. In dit systeem verwerkt de instelling de jaarlijkse wijzigingen in de Onderwijs- en examenregeling, de inschrijvingen en de behaalde studieresultaten van studenten automatisch in de individuele studiepaden. Met SRS biedt de Open Universiteit studenten een online studie- en besteladviesstelsel.

Inschrijvingsbeperking

De Open Universiteit kent geen inschrijvingsbeperking, met uitzondering van haar masteropleidingen. Om daarvoor toegelaten te worden, moeten studenten voldoen aan wettelijk vastgestelde toegangseisen.

Studiecentra en provinciale steunpunten

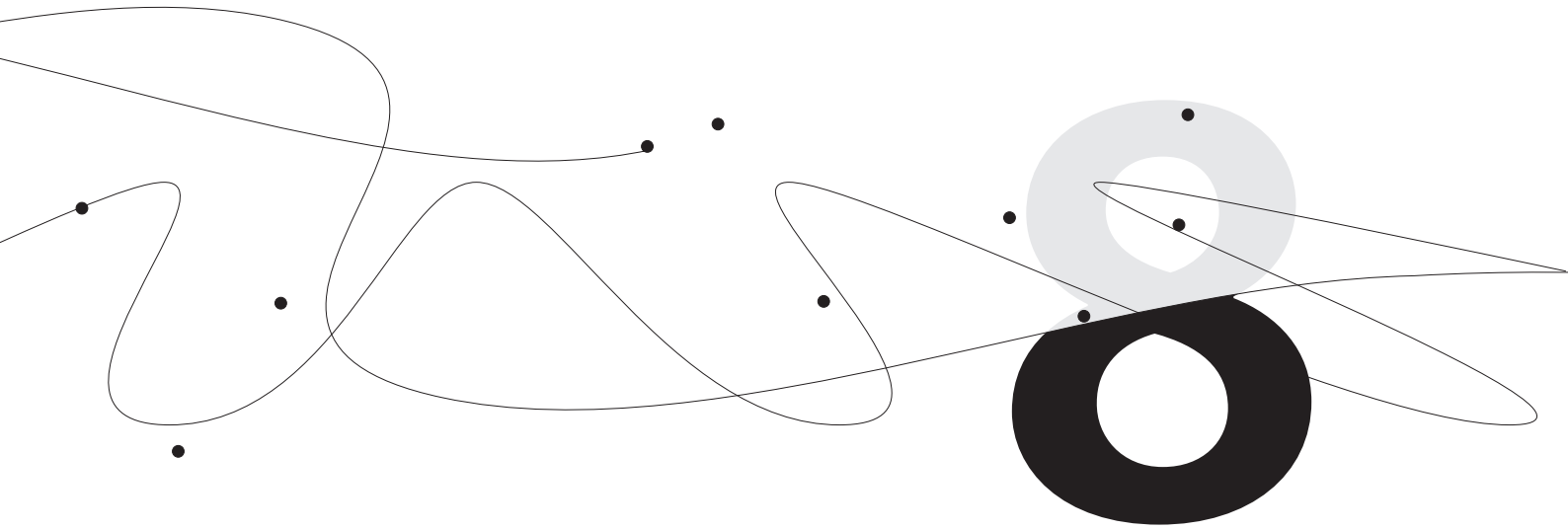
De Open Universiteit heeft in Nederland twaalf studiecentra en drie provinciale steunpunten. In Vlaanderen bevinden zich zes studiecentra. De studiecentra en provinciale steunpunten dragen in belangrijke mate bij aan de regionale verankering en zichtbaarheid van de Open Universiteit door samenwerking met collega-onderwijsinstellingen en andere relevante partijen.

Alle studiecentra en provinciale steunpunten beschikken over elektronische werkplekken zodat studenten gebruik kunnen maken van de elektronische leeromgeving van de Open Universiteit. Daarnaast vinden er diverse vormen van tentaminering plaats, voor eigen studenten en voor derden. Ook voor spreekuren, mentoraatsactiviteiten en begeleidingsbijeenkomsten kunnen studenten in de studiecentra en provinciale steunpunten terecht.

Aangezien persoonlijk contact ook in afstandsonderwijs belangrijk is, zijn de studiecentra en provinciale steunpunten tegelijkertijd een ontmoetingsplaats in de breedste zin van het woord, waaronder voor studiegroepen en voor de diverse studentenverenigingen. Studenten wonen er bijvoorbeeld lezingen, workshops en diploma-uitreikingen bij.

De studiecentra en provinciale steunpunten hebben ook een belangrijke taak in de werving van en voorlichting aan studietoekers in de regio. Voorlichtingsactiviteiten vinden zowel in huis als elders in de regio plaats, tijdens informatieavonden, onderwijsbeurzen en andere evenementen.

De upgrading van de studiecentra en provinciale steunpunten die in 2004 is gestart, wordt in 2005 voortgezet. Studiecentrum Zwolle verhuist naar een nieuwe, moderne locatie en andere, reeds verhuisde en gemoderniseerde studiecentra worden feestelijk geopend (Alkmaar, Breda, Parkstad Limburg).

Personeel

Organisatie en doelgroepenbeleid

Het jaar 2005 staat wederom in het teken van noodzakelijke bezuinigingen en het verder herinrichten van de organisatie. De eenheden Beleid en bestuur, Marketing en communicatie, Project- en programmamanagement, Facilitair bedrijf, Informatie- en communicatietechnologie en Personele, Financiële en Juridische ondersteuning vormen het Bureau van de universiteit. In 2006 zullen de onderdelen Facilitair bedrijf en Informatie- en communicatietechnologie als zelfstandige organisatie-onderdelen verder gaan. In het verslagjaar zijn hiertoe service level agreements ontwikkeld ten behoeve van aan de Open Universiteit te leveren diensten en is een onderzoek gestart naar samenwerkingsmogelijkheden met andere organisaties. Dit heeft enerzijds tot doel het reduceren van overhead en anderzijds het uitbreiden danwel upgraden van de aangeboden diensten. Vanwege de noodzakelijk bezuinigingen en de herinrichting is het aantal medewerkers gedaald met 50 personen tot 732.

Een doelgroepenbeleid kent de Open Universiteit niet. De in 2004 door het College van bestuur ingestelde werkgroep 'Positie vrouwen Open Universiteit Nederland' start in 2005 met de voorbereiding van het symposium 'Vrouwen en gezondheid' dat in maart 2006 ter gelegenheid van Internationale Vrouwendag zal plaatsvinden. Dit gebeurt in samenwerking met de Universiteit Maastricht en de Hogeschool Zuyd. De pilot uit 2004 voor het aanbieden van loopbaancursussen voor vrouwen ter bevordering van de loopbaanmogelijkheden heeft geresulteerd in opname van deze cursussen in het ESF-project. De cursussen worden in de loop van 2006 aangeboden.

In 2005 heeft de Open Universiteit een subsidieaanvraag ingediend bij het Agentschap SZW voor het stimuleren van leeftijdsbewust personeelsbeleid. Doel van het project is het vergroten van de inzetbaarheid van medewerkers, ook op hogere leeftijd. Het project is gericht op het aanpassen, ontwerpen of implementeren van beleidsinstrumenten. De aanvraag is door het agentschap gehonoreerd.

Arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden

In mei bereiken bonden en universiteiten overeenstemming over het principeakkoord CAO Nederlandse Universiteiten 1 september 2004-31 december 2005. De regelgeving omtrent aanstelling, ontslag en reorganisatie is daarin sterk vereenvoudigd. Ter compensatie van de gestegen ziektekostenverzekerspremies en de pensioenpremie wordt een eenmalige uitkering van honderd euro netto overeengekomen en een loonsverhoging van 0,55 procent per 1 september 2005. Verder wordt de loondoorbetaling bij ziekte gewijzigd. Over de uren dat de medewerker niet kan werken is de doorbetaling in de eerste 6 maanden 100 procent van het salaris en daarna 18 maanden 80 procent. Ingevolge CAO-afspraken is per 1 januari 2005 de flexibele werkduur ingevoerd.

De bezwaar- en beroepszaken als gevolg van het op 1 april 2003 voor alle Nederlandse universiteiten ingevoerde universitair functieordeningsysteem (UFO) worden door de instelling nagenoeg afgerond.

Eind 2005 ligt er een principeakkoord CAO Nederlandse Universiteiten 1 januari 2006-1 september 2007. Uiterlijk 15 februari 2006 kan worden vastgesteld of het principeakkoord kan worden omgezet in een definitief akkoord. De invoering van een nieuw ziektekostenstelsel en de Wet Inkomen naar arbeidsvermogen alsmede de regelgeving omtrent pensioenen en levensloopregeling leiden tot grote veranderingen in de arbeidsvoorwaarden. Als gevolg van gemaakt CAO-afspraken sluit de Open Universiteit in december 2005 een collectief contract met ziektekostenverzekeraar VGZ.

In 2005 heeft de Arbo Unie een Risico Inventarisatie & Evaluatie uitgevoerd in de studiecetra Amsterdam, Alkmaar, Breda, Groningen, Rotterdam, Parkstad Limburg en provinciaal steunpunt Emmen. De rapportage komt in 2006 beschikbaar.

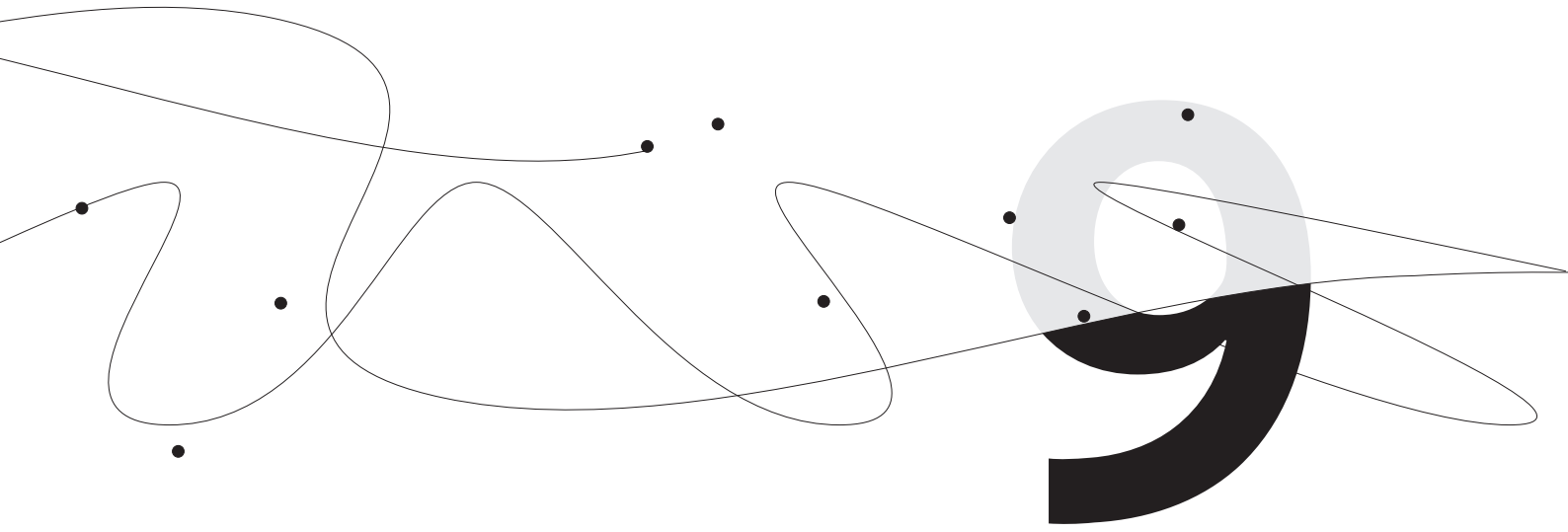
In het verslagjaar is het rookbeleid geëvalueerd. Er is een sanctieregeling handhaving rookverbod opgesteld. Verder heeft de Arbobeidscommissie aan het College van bestuur het rapport 'Werken aan gezondheid' aangeboden. Dit rapport bevat aanbevelingen met betrekking tot het te voeren gezondheidsbeleid. Het College van bestuur heeft de aanbevelingen overgenomen. De Arbobeidscommissie ziet toe op uitvoering van de aanbevelingen.

In 2005 zijn de voorbereidingen voortgezet voor de invoering van een nieuw salarissysteem per 1 januari 2006. De Open Universiteit heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het nieuwe, door een externe leverancier, ontwikkelde salarissysteem.

De Open Universiteit heeft een projectaanvraag ingediend in het kader van het ESF-programma Scholing van werkenden. Doel van het project genaamd 'Lang leve leren bij de Open Universiteit Nederland (2005-2007)' is het kwalificatieniveau van het personeel te verhogen of te verbreden. Medewerkers worden gestimuleerd en gefaciliteerd om hun competenties te ontwikkelen om effectief te functioneren. Daarmee vergroten de medewerkers hun employability en hun inzetbaarheid. Indien de subsidieaanvraag wordt gehonoreerd, zullen in 2006 en 2007 een aantal opleidingen en trainingen worden georganiseerd.

Personeel ingeschreven als student

Medewerkers die op eigen initiatief cursussen van de instelling volgen en deze succesvol afronden, krijgen de kosten hiervan vergoed.

Internationalisering

De in 2004 ingezette koers waarbij de internationale activiteiten van de Open Universiteit Nederland meer op Europese samenwerking werden gericht, is in 2005 voortgezet. De instelling speelt een voortrekkersrol binnen de European Association of Distance Teaching Universities (EADTU).

Ook de aandacht voor de Vlaamse studenten van de Open Universiteit is in het verslagjaar gecontinueerd. De ingezette koers waarbij e-learning wordt gepromoot als alternatief voor mobiliteit en toegang tot hoger onderwijs voor grote groepen studenten, begint vruchten af te werpen. De Open Universiteit participeert in dit verband in enkele Europese projecten. Deze projecten zijn gericht op virtuele mobiliteit en kwaliteitszorg van e-learning en worden door het overige hoger onderwijs met belangstelling gevolgd.

De activiteiten buiten Europa werden in 2004 kritisch herzien door de internationale relaties te beoordelen op hun bijdrage aan E-learning. Op het vlak van contacten buiten Europa maakt de Open Universiteit een enkele uitzondering. Zo is institutionele samenwerking met de Canadese Open Universiteit (Athabasca University) verkend. Er zijn mogelijkheden voor samenwerking, die in de komende jaren verder worden uitgewerkt. Zuid-Afrika blijft traditiegetrouw een aandachtsgebied voor de Open Universiteit. Binnen de nieuwe beleidskaders voor internationale contacten zijn de bestaande samenwerkingsrelaties doorgelicht en herzien. Ook zijn er nieuwe banden aangeknoopt en is het voornemen geuit deze nieuwe opties nader te verkennen.

Om de internationale activiteiten en samenwerkingsverbanden meer structuur te geven start de instelling in 2005 met het opstellen van een internationaliseringsbeleid. Op basis van een analyse van trends in het Europees beleid en het beleid van de Nederlandse regering op voor de Open Universiteit belangrijke aandachtspunten worden de hoofdoelen en een optimaal scenario van een internationaliseringsbeleid geformuleerd.

Vlaanderen

In Vlaanderen bestaat geen apart aanbod voor hoger afstandsonderwijs dat vergelijkbaar is met het aanbod van de Open Universiteit. Om Vlaamse studenten de gelegenheid te geven een studie op afstand te volgen, werkt de Open Universiteit sinds haar oprichting in 1984 samen met de Vlaamse overheid. De verantwoordelijkheid voor de exploitatie van het onderwijs ligt bij de Vlaamse universiteiten. Het onderwijsaanbod van de Open Universiteit is in Vlaanderen voor studenten beschikbaar en de afgegeven certificaten en diploma's worden erkend. Sinds het invoeren van de onderwijscheques in Vlaanderen, mogen Vlaamse studenten deze ook inzetten voor cursussen van de Open Universiteit.

Europa

De uitbreidingsstrategie van de EADTU richting Oost-Europa begint vorm te krijgen. In het verslagjaar is de basis gelegd door een vernieuwing van de missie van de EADTU. De toetreding van een Turkse partner en de aanvraag tot lidmaatschap van een Russische partner onderstrepen het feit dat de EADTU wordt erkend als spreekbuis van het open en afstandsonderwijs in Europa. Dat de EADTU door verschillende onderdelen van de EU-organisatie in Brussel op het vlak van e-learning en lifelong learning wordt geconsulteerd, versterkt dit beeld. De – op initiatief van de Open Universiteit – ingestelde rectorenconferentie blijkt een vruchtbaar platform voor het initiëren van verdere samenwerkingsinitiatieven. Diverse nieuwe projecten zijn door de EADTU gelanceerd en binnen de diverse Europese subsidieprogramma's met goed resultaat ingediend.

Op initiatief van de Open Universiteit en met steun van de Britse Open University start binnen de EADTU een discussie over Open Educational Resources. Contacten met de Hewlett Foundation hebben deze discussie om leermaterialen gratis via internet ter beschikking te stellen in een versnelling gebracht. De Open Universiteit koppelt hiermee een initiatief gericht op de Nederlandse markt, aan het initiatief dat binnen de EADTU en onder leiding van de Open Universiteit wordt ontwikkeld.

Euregio

Het initiatief tot oprichting van een expertisecentrum leren voor duurzame ontwikkeling dat de Open Universiteit samen met de Hogeschool Zuyd heeft genomen, heeft in het verslagjaar zijn beslag gekregen. Het RCE Rhine Meuse is in juni 2005 erkend als expertisecentrum in het kader van de UN Decade Education for Sustainable Development. Het RCE Rhine Meuse is inmiddels uitgegroeid tot een netwerkorganisatie met partners in Nederland, Duitsland en België. Het expertisecentrum is als zelfstandige organisatie gevestigd in de eeuwenoude Abdij Rolduc te Kerkrade. Een intensieve samenwerking met de regionale partners, waaronder de leerstoel Duurzame Ontwikkeling die is verbonden aan de Universiteit Maastricht, de Hogeschool Zuyd en de Open Universiteit Nederland begint in de eerste projecten vorm te krijgen. De ondersteuning van de Provincie Limburg bij het opzetten van het centrum en het initiëren van projecten is verworven.

Met de vmbo-scholen en het ROC in Parkstad Limburg werkt de instelling samen in het Celebes-project.

De bedoeling van dit project is zoveel mogelijk leerlingen van het vmbo te laten doorstromen naar het mbo en daarbij een opleiding op maat te kunnen volgen. Daarvoor zullen de leerroutes van het vmbo en mbo beter op elkaar afgestemd worden, zodat leerlingen straks één vloeiende leerlijn kunnen volgen. Belangrijk daarbij is ook de invoering van competentiegericht onderwijs. De Open Universiteit verzorgt onder meer de training van de docenten en is verantwoordelijk voor het projectmanagement. Het Celebes-project heeft een volume van 1 miljoen euro en wordt gefinancierd door het EFRO-programma, de provincie Zuid-Limburg en Parkstad Limburg.

Zuid-Afrika

De samenwerking met de University of South Africa is na een jaar van inactiviteit ook in dit verslagjaar niet hersteld. Op initiatief van de in Pretoria gevestigde thuisonderwijsorganisatie IMPAK, wordt een verkennend onderzoek gestart of deze organisatie als tussenpersoon kan optreden om cursussen en programma's van de Open Universiteit in Zuid-Afrika aan te bieden. IMPAK treedt hierbij op als spreekbuis namens de samenwerkende organisaties voor thuisonderwijs in Zuid-Afrika.

Samenwerking met internationale bedrijven

De internationale activiteiten van de Open Universiteit zijn er vooral op gericht een relatienetwerk te creëren, met daarin alle componenten die nodig zijn om e-learning tot stand te brengen, van hardware en netwerken tot onderwijsmaterialen en onderwijstechnologische expertise. De Open Universiteit is ervan overtuigd dat hiervoor samenwerking vereist is met internationale bedrijven. Daarom wordt de samenwerking met Blackboard Inc. gecontinueerd. De contacten met bedrijven als IBM en Cisco Systems worden benut voor samenwerking in internationale projecten.

De Open Universiteit continueert haar actief lidmaatschap van de Consultation Group van de eLearning Industry Group. Dit is een koepelorganisatie voor multinationals die actief zijn op de Europese e-learningmarkt (hardware, software en content). Door haar activiteiten in deze organisatie vervult de Open Universiteit – als een van de weinige universiteiten – een scharnierfunctie tussen de industrie en de Europese universiteiten voor afstandsonderwijs.

Materiële voorzieningen

Huisvesting

De terugloop van het aantal medewerkers maakt het noodzakelijk om de huisvesting opnieuw onder de loep te nemen. Een eerste interne inventarisatie in 2004 leidt in 2005 tot een onderzoek naar de overcapaciteit op de kantoorwerkplekken in de hoofdvestiging in Heerlen. Resultaat van dit onderzoek is een vlekkenplan waaruit blijkt dat de Open Universiteit bij handhaving van een traditionele kantooromgeving per saldo één gebouw kan afstoten en een gedeelte van een tweede gebouw kan vrijmaken voor externe verhuur. Begin 2006 keurt het College van bestuur de plannen en de financiële onderbouwing goed. De noodzakelijke verbouwingen en herhuisvesting zullen medio 2006 afgerond zijn.

Vanwege de gewenste modernisering van de studiecentra staan in 2005 twee verhuizingen op het programma: studiecentrum Zwolle verhuist naar een nieuwe, modern geoutilleerde locatie in het centrum van de stad en in samenwerking met de Rijksgebouwendienst wordt studiecentrum Den Haag geheel gerenoveerd.

Informatie- en communicatietechnologie

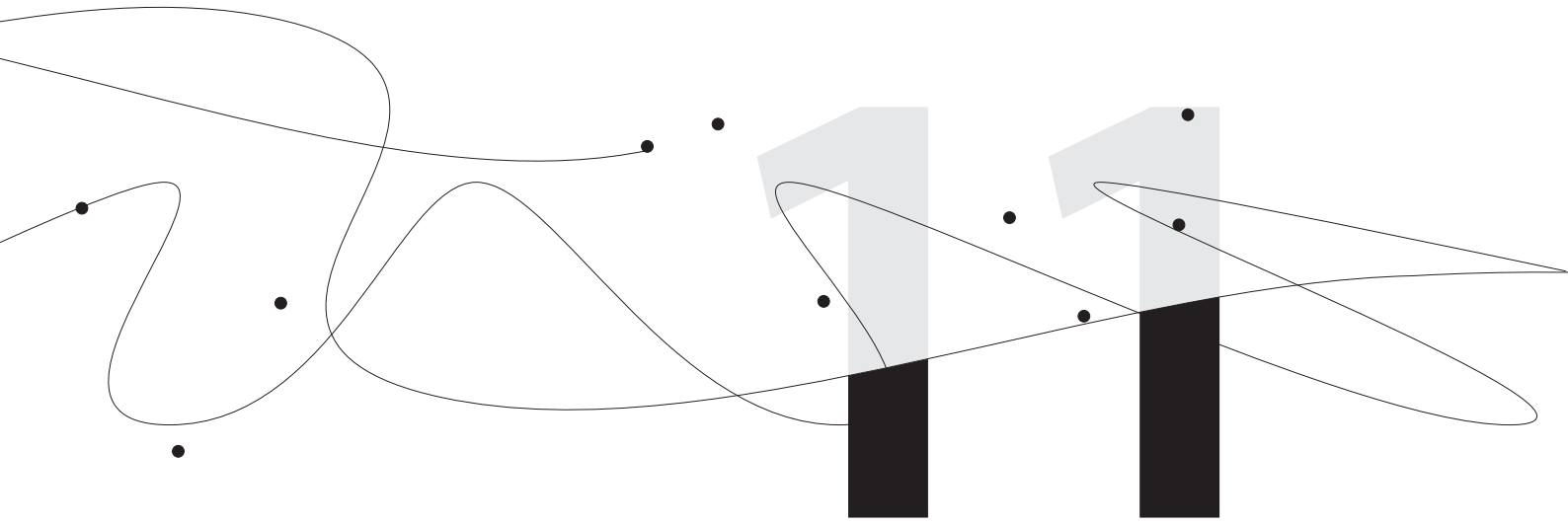
Een aanval van hackers begin 2005 zorgt ervoor dat het verslagjaar voor een groot deel in het teken staat van de verbetering van de informatiebeveiliging binnen de Open Universiteit Nederland. Daarom zijn in eerste instantie kortetermijnverbeteringen aangebracht. Aanvullend is een informatiebeveiligingsbeleid geformuleerd en door het College van bestuur vastgesteld. De geplande vervanging van de netwerkkaparaatuur, inclusief de firewall, is versneld opgepakt. De door SURFnet aangekondigde vervanging van haar huidige netwerk door een volledig nieuw netwerk heeft helaas vertraging opgelopen. Implementatie van SURFnet6 zal bijdragen tot een aanzienlijke verbetering van de informatiebeveiliging.

Ook andere belangrijke vervangingen die in 2004 zijn voorbereid, zijn in het verslagjaar geëffectueerd. Zo is medio 2005 een nieuwe telefooncentrale gerealiseerd en zijn de kopieerapparaten vervangen door multifunctionele kopieer-/print-/scanapparatuur. In 2005 is een begin gemaakt met de vervanging van de verouderde RS/6000-systemen door Linux-systemen. Deze vervangingsoperatie zal naar verwachting in 2006 worden afgerond. Daarnaast is een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een nieuw salarissysteem door PinkRoccade. Na een intensieve periode van voorbereiden, testen en vergelijken, wordt het systeem in januari 2006 in gebruik genomen. Ten slotte is in 2005 de conceptuele basis gelegd voor de volgende generatie werkplekken. De introductie van Server Based Computing moet meer flexibiliteit voor medewerkers bieden. Het traject wordt in 2006 vervolgd door de uitwerking van een business case en een pilot.

De Open Universiteit investeert niet alleen veel ict-capaciteit in vervangingsprojecten. Er is ook veel tijd gestoken in de ontwikkeling, bouw en aanpassing van informatiesystemen voor onderwijsexploitatie. Deze werkzaamheden zullen resulteren in een verbeterd inschrijfproces, een verbeterde digitale cursuswinkel en de implementatie van Blackboard. Daarnaast levert de ict-afdeling een functionaliteit op voor een betere ondersteuning van het afgifteproces van getuigschriften, supplementen en propedeuseverklaringen.

Ook de vernieuwing van de website neemt een groot deel van de ontwikkelcapaciteit in beslag.

Het aantal contacten met externe partijen op het gebied van ict is verder toegenomen. Naast de reeds bestaande contacten met de Hogeschool Zuyd en Maastricht School of Management, heeft de Mondriaan Zorggroep toenadering gezocht om te komen tot mogelijke samenwerking en het opzetten van communities of practice. Verder is de Open Universiteit zijdelings betrokken bij de oprichting van de stichting Isidoor die zich bezighoudt met de aanleg van een glasvezelnetwerk in Parkstad Limburg. De instelling zal zelf geen gebruik maken van deze infrastructuur. Tenslotte is er intensief contact geweest met de Universiteit Maastricht over de wijze waarop beide organisaties hun ict-organisatie hebben ingericht.

Financiële situatie

Exploitatie (alle bedragen x € 1 miljoen)

	2005	2004	2003	2002
Baten				
Rijksbijdrage	39,6	37,9	34,3	37,6
bijdrage inzake MSM	2,3	2,3	2,3	-
cursusgelden reguliere studenten	12,6	11,4	11,3	10,4
cursusgelden collectief onderwijs	2,5	4,9	5,0	3,9
overige opbrengsten	4,1	5,9	5,0	5,1
totaal baten	61,1	62,4	57,9	57,0
Lasten				
personele lasten	34,9	35,9	39,6	38,8
inkomenoverdracht (MSM)	2,3	2,3	2,3	-
afschrijvingen	1,4	1,3	1,5	1,1
bijzondere waardeverminderingen	0,0	0,7	-	-
overige instellingslasten	19,4	23,1	20,3	24,0
totaal lasten	58,0	63,4	63,7	63,9
Saldo baten en lasten	3,1	(1,0)	(5,8)	(6,9)
Saldo financiële baten en lasten	(0,1)	(0,1)	0,3	0,8
Resultaat gewone bedrijfsvoering	3,0	(1,1)	(5,5)	(6,1)
Buitengewone bedrijfsvoering				
buitengewone baten	-	-	0,3	0,5
buitengewone lasten	-	-	0,5	5,7
buitengewone lasten 2003 *	-	-	12,3	-
Resultaat buitengewone bedrijfsvoering	-	-	(12,5)	(5,2)
Aandeel derden	-	0,2	0,1	0,1
Resultaat	3,0	(0,9)	(17,9)	(11,2)

* betreft registratiekosten Expeditie 21

Balans (alle bedragen x € 1 miljoen)

	2005	2004	2003	2002
Activa				
liquide middelen	4,7	5,8	0,7	3,0
vorderingen	5,8	6,8	7,3	8,2
voorraden	1,5	2,1	2,2	2,7
financiële vaste activa	0,9	1,1	5,8	13,0
materiële vaste activa	19,2	19,9	20,9	20,7
immateriële activa	-	-	0,8	0,4
Vermogen				
eigen vermogen	4,5	1,4	2,4	20,3
belang derden	0,0	(0,0)	(0,2)	(0,1)
egaliseringsreserve investeringssubsidie	0,2	0,2	0,3	-
voorzieningen	4,1	7,1	13,0	5,9
vreemd vermogen lang	-	-	0,2	-
vreemd vermogen korte termijn	23,3	27,0	22,0	21,9
Netto werkkapitaal^a	(11,3)	(12,3)	(11,8)	(8,0)
Current ratio^b	0,52	0,54	0,46	0,63
Solvabiliteit^c	14,02	3,92	6,37	42,29

^a Netto werkkapitaal is totaal van de posten 1 tot en met 3 verminderd met post 12

^b Current ratio is het totaal van de posten 1 tot en met 3, gedeeld door post 12

^c Solvabiliteit is post 7 gedeeld door het totaal van de posten 7 tot en met 12

Toelichting

De Open Universiteit Nederland heeft in het afgelopen jaar een stringent financieel beleid gevoerd. Daardoor kan, na vijf achtereenvolgende jaren van tekorten, het jaar 2005 worden afgesloten met een positief financieel resultaat. Het overgrote deel van dit resultaat (60 procent) is te verklaren uit een vermindering van de exploitatie-uitgaven en incidentele meevallers zoals vrijval uit voorzieningen (10 procent). Vrijwel alle organisatieonderdelen blijven binnen de begroting.

Een ander deel van het batige exploitatiesaldo is te danken aan grotendeels incidentele, niet begrote inkomsten (20 procent). In vrijwel alle inkomstencategorieën is – na eliminatie van incidenten – de aangepaste begroting weliswaar gehaald, maar de achteruitgang ten opzichte van 2004 is toch fors. Voor het jaar 2006 en de daarop volgende jaren zal de focus derhalve nog meer op inkomstenverhoging moeten komen te liggen. Een derde categorie meevallers betreft de incidentele baten en lasten (20 procent).

Toekomstige situatie

De Open Universiteit Nederland benut het jaar 2005 om de overgang te maken van Expeditie 21 – een groot-scheepse operatie waarin strategievorming, ombuigingen, reorganisatie en cultuurverandering samenkwamen – naar een toekomstig meerjaren-instellingsplan. Om de daarin geschetste toekomstvisie te kunnen waarmaken moet de instelling een draai maken van een krimpende naar een groeiende instelling.

De Open Universiteit is als veertiende, jongste en kleinste universitaire instelling sterk in haar uniek product. Bij het verdelen van overheidsmiddelen heeft zij vaak last van die uniciteit: zij past zogezegd lastig in de verdeelmodellen. Met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap wordt gesproken over een nieuw bekostigingsmodel dat beter aansluit op geleverde prestaties. Naar verwachting zal dit vanaf 2008 zichtbaar worden in de rijksfinanciering. De instelling pleit daarbij tegelijk voor het opheffen van in het verleden opgebouwde achterstanden.

Deelnemingen

De Open Universiteit bezit per ultimo 2005 kapitaalbelangen in de vennootschappen Open Universiteit Bedrijfsopleidingen bv (100 procent) en LEX bv (80 procent). De activiteiten van beide vennootschappen passen binnen de strategie en liggen in lijn met de kerntaken van de instelling. Het gaat om het verzorgen van opleidingen voor bedrijven en instellingen respectievelijk het aanbieden van opleidingen en cursussen via een elektronische leeromgeving. Een van de doelstellingen van beide vennootschappen betreft het vergroten van de toegankelijkheid van het (hoger) onderwijs.

Als uitgangspunt voor de dienstverlening aan derden hanteert de Open Universiteit marktconforme tarieven. Beide vennootschappen hebben nauwelijks eigen personeelsleden in dienst. De jaarcijfers van beide deelnemingen zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de instelling opgenomen. In de loop van 2006 zal de Open Universiteit de resterende 20 procent van de aandelen in LEX bv overnemen en zal dan 100 procent van de aandelen in deze vennootschap bezitten.

Raad van toezicht

In 2005 vinden vijf bijeenkomsten van de Raad van toezicht plaats. In die bijeenkomsten komt een groot aantal onderwerpen aan de orde. Periodiek zijn er gedurende het verslagjaar contacten met de Ondernemingsraad en de Studentenraad.

In de eerste helft van het jaar buigt de Raad van toezicht zich onder meer over een nieuwe samenstelling van het College van bestuur. Dit in verband met het aflopen van de benoemingstermijnen per 1 september 2005 van drs. M.A.M. Wöltgens (voorzitter) en prof. dr. ir. F. Mulder (rector magnificus). De heer Wöltgens heeft reeds eerder aangegeven, geen nieuwe benoemingstermijn te ambiëren.

Na consultatie van de Ondernemingsraad en de Studentenraad besluit de Raad van toezicht om drs. Th.J.F.M. Bovens per 1 september 2005 te benoemen als collegevoorzitter en daarmee als opvolger van de heer Wöltgens. De heer F. Mulder is per diezelfde datum herbenoemd als rector magnificus.

De Raad van toezicht start vervolgens ook met de voorbereidingen voor het aantrekken van een derde lid van het College van bestuur. De benoemingsprocedure zal in 2006 worden afgerond.

De Raad van toezicht wisselt in 2005 indringend van gedachten met het College van bestuur over de toekomstige ontwikkeling van de Open Universiteit Nederland. De raad stemt daarbij in met een perspectief waarbij de instelling zich nadrukkelijk als dé universiteit voor leven-lang-leren profileert. Dit perspectief wordt gekozen als leidraad voor het nieuwe instellingsplan van de Open Universiteit.

Verder keurt de Raad van toezicht de jaarrekening 2004 en het jaarverslag 2004 goed, en laat zij zich informeren over het marketingbeleid van de instelling.

In de tweede helft van het verslagjaar is gesproken over de toekomstige samenstelling van de Raad van toezicht zelf. In overleg met het College van bestuur is daarover in een vroegtijdig stadium contact gezocht met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Uitsluitsel volgt in 2006.

De Raad van toezicht laat zich verder door het College van bestuur enkele malen informeren over de uitvoering van de begroting 2005. Met het college wisselt zij van gedachten over een aantal strategische thema's, die ook in het nieuwe instellingsplan aan de orde zullen komen. Het gaat hierbij onder andere om de inrichting van het Netherlands Expertise Centre for Lifelong Learning en de start van het project Open Educational Resources.

Met belangstelling volgt de raad de ontwikkeling van een nieuw bekostigingsmodel, dat in 2008 volledig zal zijn ingevoerd. De Raad van toezicht geeft zijn goedkeuring aan de begroting 2006.

Personalia

Stand van zaken op 31 december 2005

Raad van toezicht

Voorzitter drs. F.C.H. Slangen

Leden drs. W.G.J.M. Blind ra, prof. dr. R. Van Esbroeck, F.I.M. Houterman, drs. P.C.F.M. Vlek

College van bestuur

Voorzitter drs. Th.J.F.M. Bovens

Rector magnificus prof. dr. ir. F. Mulder

Secretaris drs. H.H.M. Ummels

Directeuren

Bureau van de universiteit R.J.F. Edelbroek

Onderwijs service centrum drs. H.E. Breukers

Onderwijstechnologisch expertisecentrum prof. dr. W.M.G. Jochems

Ruud de Moor Centrum prof. dr. M.J.M. Vermeulen

Decanen

Cultuurwetenschappen prof. dr. J. van Marle

Informatica prof. dr. ir. R.R. Bakker

Managementwetenschappen prof. dr. H.M.J. van den Bosch

Natuurwetenschappen mw. prof. dr. F. Pérez Salgado

Onderwijswetenschappen mw. prof. dr. H.P.A. Boshuizen

Psychologie prof. dr. R.W.J.V. van Hezewijk

Rechtswetenschappen prof. dr. H.C.G. Spoormans

BAR-platform (Beleidsadvies en -regie)

Voorzitter prof. dr. ir. F. Mulder

Vice-voorzitter prof. dr. H.C.G. Spoormans

Leden prof. dr. ir. R.R. Bakker, prof. dr. H.M.J. van den Bosch, mw. prof. dr. H.P.A. Boshuizen, prof. dr. R.W.J.V. van Hezewijk, prof. dr. W.M.G. Jochems, prof. dr. E.J.R. Koper, prof. dr. J. van Marle, prof. dr. J.J.G. van Merriënboer, mw. prof. dr. F. Pérez Salgado, prof. dr. P.J.J. Stijnen, prof. dr. M.J.M. Vermeulen, dr. W. Westera

Secretaris P.W.H. Varwijk

PenV-platform (Planning en verantwoording)

Voorzitter drs. Th.J.F.M. Bovens

Leden prof. dr. ir. R.R. Bakker, prof. dr. H.M.J. van den Bosch, drs. H.E. Breukers, J.P.J. van den Broek,

mw. mr. H.J.A.M. Derrez, R.J.F. Edelbroek, J.J. Frohn ra, prof. dr. R.W.J.V. van Hezewijk, prof. dr. W.M.G. Jochems,

prof. dr. J. van Marle, mw. prof. dr. F. Pérez Salgado, prof. dr. H.C.G. Spoormans, prof. dr. M.J.M. Vermeulen

Secretaris drs. H.M.J. van Montfort

College voor promoties

Voorzitter prof. dr. ir. F. Mulder, rector magnificus

Vice-voorzitter prof. dr. W.M.G. Jochems

Leden prof. dr. H.M.J. van den Bosch, mw. prof. dr. M.C.E. van Dam-Mieras, prof. dr. J. von Grumbkow,

prof. dr. J.J.G. van Merriënboer, prof. dr. ir. A.J. Udink ten Cate

Ambtelijk secretariaat drs. J.B.M. Roffelsen

Pedel mw. E.C.W. Vinken

Commissie voor de examens

Voorzitter prof. mr. J.G.J. Rinkes

Secretaris dr. ir. K.A.M. Lemmen

Leden mw. lic. L.M.M. Callaert, mw. dr. F.M.J. Dehue, dr. W.P.M.F. Ivens, drs. F.A. de Roode, drs. D. Disselkoen

Ambtelijk secretaris: mw. mr. M.L.J.T. Stijnen, mw. mr. P.J.M. Voncken-Lokkerbol

College van beroep voor de examens

Voorzitter mr. R.A. Felix †

Plaatsvervangend voorzitter mr. Th.M. Schelfhout, prof. mr. P.J.J. Zoontjens

Leden drs. J.A.M. Baak, mw. mr. dr. M.C.E.M. Draaisma, mw. mr. dr. A.L.H. Ernes, prof. dr. R.W.J.V. van Hezewijk,
mw. mr. R.F.W.H.J. Hulscher

Plaatsvervangend lid dr. J.H. Pouls

Studentlid R. Harms

Plaatsvervangend studentlid mr. ir. M.P.C. Brouns, E. Schouwstra

Secretaris mw. mr. H.M.J.M. Slegers

Plaatsvervangend secretaris mr. F.G.M. Sluijsmans en mr. J.J.F.A. Engels

Ondernemingsraad

Voorzitter dr. F.J. Prins

Plaatsvervangend voorzitter S.V. Schoevaart

Secretaris dr. ir. F.J.M. Mofers

Leden mw. drs. B.H.M. Gademann, dr. M.R. van der Klink, drs. H.G.W. Münstermann, mw. mr. J.E.J. Niesters,
C.L. Peeters, drs. J.H. Walhout, mr. T.H.G.M. Wissing

Ambtelijk secretariaat mw. B.H.M. Kop-Klaassen bc

Secretariële ondersteuning mw. M.W. Mertens

Studentenraad

Voorzitter mw. H.A. Dijkman

Vice-voorzitter mw. D.C. Bogaards-van Hulsbergen

Secretaris R.C. Coone

Leden mw. C. G. Matze, M.C.F.M. van Rijckevorsel, mw. J.P.M. Sio

Ambtelijk secretariaat mw. B.H.M. Kop-Klaassen bc

Secretariële ondersteuning mw. M.W. Mertens

Lokaal overleg

Namens het College van bestuur

Voorzitter drs. Th.F.J.M. Bovens

Secretaris drs. O.O.G. Spee

R.J.F. Edelbroek

Namens ABVAKABO

mw. E.W.M.I. Schulten-Neesen

Extern adviseur J. Bielders

Namens CFO

R. Brouwer

Extern adviseur H. Verbeek

Namens CMHF

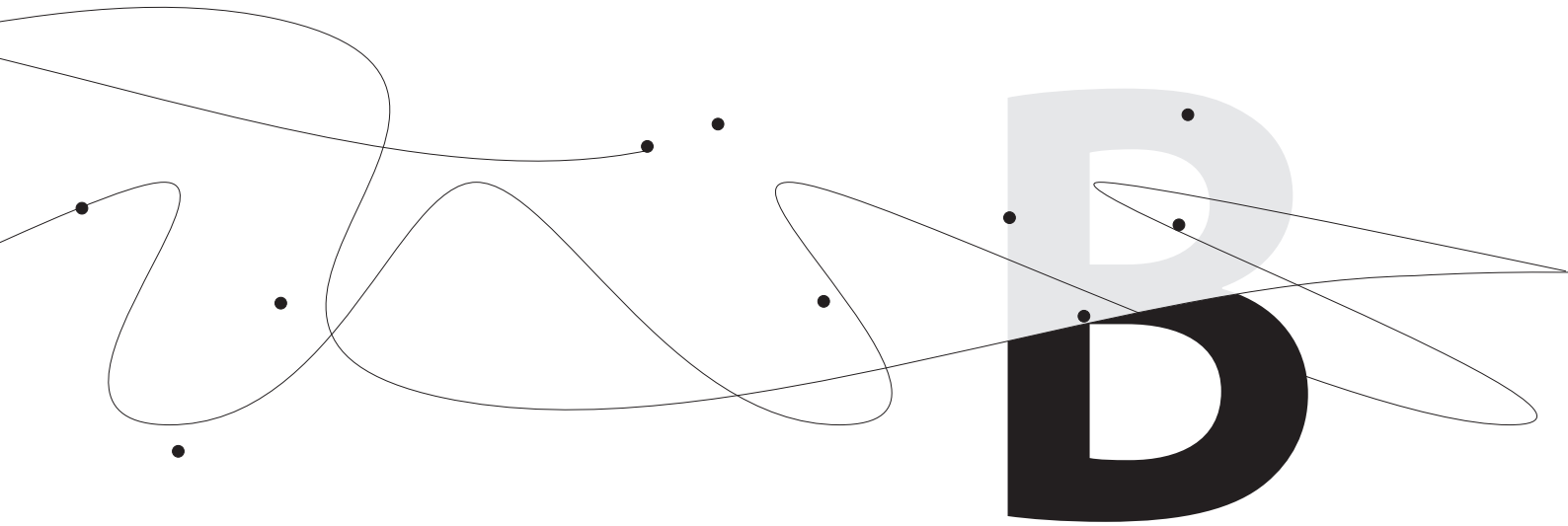
mw. dr. M. Bitter-Rijkema

Extern adviseur mw. R. van Wijngaarden

Namens AC/HOP

J.P. Smits

Extern adviseur mw. mr. J. Lubking

De Open Universiteit Nederland in cijfers*

begroting	61,4 miljoen euro
medewerkers	732
actieve studenten	18.474
studentenprofiel	51 procent vrouw – 49 procent man 8 procent 18-25 jaar – 35 procent 26-35 jaar 33 procent 36-45 jaar – 24 procent ouder dan 45 jaar 44 procent studeert naast een betaalde baan van 35 uur of meer 49 procent kiest voor de Open Universiteit vanwege het tijd- en plaats-onafhankelijk onderwijs 35 procent volgt een wetenschappelijke opleiding (6.519 studenten)** 43 procent is tweedekansstudent – iemand die niet eerder een hogere beroepsopleiding of wetenschappelijke opleiding voltooid heeft aan een Nederlandse onderwijsinstelling (6.592 studenten)***
studentenverdeling	16.392 studenten staan ingeschreven bij de Nederlandse studiecentra en provinciale steunpunten (88,7 procent), waaronder 398 studenten die verspreid over de wereld wonen 2.082 studenten staan ingeschreven bij de Vlaamse studiecentra (11,3 procent)
studiecentra	12 studiecentra in Nederland 6 studiecentra in Vlaanderen
provinciale steunpunten	3 steunpunten in Nederland
elektronische leeromgeving	21.857 studenten en alumni gebruiken Studienet
cursussen	270
bacheloropleidingen	6
masteropleidingen	13
begeleide masteropleidingen	7
kort hoger onderwijsprogramma's	10
(post) hbo-opleidingen	3
cursusinschrijvingen	44.432
cursuscertificaten	24.223
propedeusegetuigschriften	592
wo-getuigschriften	463

* stand van zaken op 31 december 2005

** percentage van totaal aantal actieve studenten (18.474)

*** percentage van het aantal actieve studenten excl. Vlaamse studenten en studenten waarvan de hoogst voltooide vooropleiding niet bekend is (15.429)

Colofon

Een digitale versie van het jaarverslag is beschikbaar via onze website: www.ou.nl

Een gedrukt exemplaar is verkrijgbaar bij
Open Universiteit Nederland
Marketing en communicatie
Postbus 2960
6401 DL Heerlen
telefoon 045 - 576 28 97
fax 045 – 576 29 08

Eindredactie

Celine Ermans

Redactie

Henny Schut
Miriam Stevens

Vormgeving

Chris Peeters

Drukwerk

Facilitair bedrijf/Grafisch centrum
Open Universiteit Nederland

Open Universiteit Nederland

Bezoekadres

Valkenburgerweg 177
6419 AT Heerlen
telefoon 045 - 576 22 22

Postadres

Postbus 2960
6401 DL Heerlen

Meer informatie over de Open Universiteit Nederland vindt u op www.ou.nl

